

Orkland Energi AS

Eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon

FORORD

Revisjon Midt-Norge SA har gjennomført denne forvaltningsrevisjonen på oppdrag fra Orkland kommunes kontrollutvalg i perioden september 2022 til januar 2023.

Kontrollutvalget skal påse at forvaltningsrevisjon gjennomføres, jf. lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 23-2 punkt c). Forvaltningsrevisjon innebærer å gjøre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger (23-3 første ledd).

Revisjonsteamet har bestått av oppdragsansvarlig Margrete Haugum, prosjektmedarbeider Thomas Furunes, og kvalitetssikrere Tor-Arne Stubbe og Johannes Nestvold. Revisor har vurdert egen uavhengighet overfor Orkland kommune, jf. kommuneloven § 24-4 og forskrift om kontrollutvalg og revisjon kapittel 3.

Vi vil takke alle som har bidratt med informasjon i prosjektet. En oversikt over tidligere gjennomførte prosjekter finnes på vår hjemmeside www.revisjonmidtnorge.no.

Steinkjer, 30.01.2023

Margrete Haugum

Oppdragsansvarlig revisor

SAMMENDRAG

Revisjon Midt-Norge SA har gjennomført en eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon av Orkland Energi AS.

Orkland kommune eier morselskapet Orkland Energi AS, som alene eier datterselskapene Orkland Energi Varme AS, Orkland klima- og kuldeteknikk AS, Orkland Energi Produksjon AS og Orkland Energi Eiendom AS. Orkland Energi AS har i tillegg eierandeler i Nettselskapet AS (30 %), Proff EI & IT AS (30 %), Kraftmontasjen AS (25 %), Sundlikraft AS (20 %), Thams innovasjon AS (5 %) og Yve AS (3,5 %).

Eierskapskontroll

I eierskapskontrollen konkluderer revisor med at *Orkland kommune utøver i stor grad eierskapet i Orkland Energi AS i henhold til prinsippene for god eierstyring.*

Eierskapet i Orkland Energi AS utøves av kommunestyret i Orkland kommune, noe som gjør at kommunestyret er godt informert. Samtidig kan det være utfordrende for kommunestyret å opptre som en eier med en stemme. KS sin anbefaling om eierskap, selskapsledelse og kontroll sier at eierstyringen skal utøves innenfor rammene av kommunestyrets vedtak. Det betyr at kommunestyret bør behandle saker i forkant av generalforsamlinger for å opptre med en stemme i generalforsamlingen.

Revisor påpeker at kommunen mangler eierskapsmelding, men at kommunestyret fortsatt har tid til å behandle den innenfor inneværende valgperiode, som er den fristen som kommunelovens § 26-1 setter.

Kommunestyret har fått opplæring i eierskap, men resultater fra spørreundersøkelsen til kommunestyrerepresentantene tyder på at denne opplæringen kunne vært styrket.

Det er vedtektsfestet bruk av valgkomite og det er utarbeidet retningslinjer for valgkomiteen. Kommunestyret har diskutert prinsipper for styregodtgjørelse i kommunale foretak og burde ha en tilsvarende prinsippdiskusjon om styregodtgjørelse i andre selskaper som kommunen eier.

Revisors anbefalinger til Orkland kommune er:

- Vedta en eierskapsmelding i henhold til kommunelovens § 26-1 i inneværende valgperiode.
- Ha en prinsippdiskusjon om godtgjørelse for styreverv i kommunalt eide selskaper.
- Vurdere å vedtektsfeste at morselskapets generalforsamling skal godkjenne endringer i eierskap i konsernet.

Forvaltningsrevisjon av Orkland Energi AS

Revisor konkluderer med at *Orkland kommune sine interesser er ivaretatt i selskapsomdannelser siden 2016 og fram til i dag.*

I 2016 skjedde det en oppsplitting av selskapet, som den gang het Orkdal Energi AS. Bakgrunn for oppsplittingen er endringer i energiloven, som krevde et selskapsmessig og funksjonelt skille for nettvirksomheten. Det ble da dannet et morselskap og flere datterselskap ut av det ene selskapet. Revisor vil bemerke at fisjonen i 2016 har gjort at kommunen nå har et indirekte eierskap til datterselskapene hvor selve virksomheten foregår. God informasjonsflyt og åpenhet har sikret at Orkland kommune som eier har god innsikt i virksomheten, men det er ikke en selvfølge at det fungerer slik i en konsernstruktur.

I 2019 ble det ene datterselskapet Orkland Energinett AS fusjonert inn i Nettselskapet AS, hvor Orkland Energi AS i dag eier 30 prosent.

I 2021 ble datterselskapet Orkland Energi AS solgt til Kraftriket AS og morselskapet som på det tidspunktet het Orkland Energi Holding AS (nå Orkland Energi AS) sitter i dag med 3,5 prosent av aksjene i Yve AS etter flere selskapsomdannelser.

Revisor finner at selskapsomdannelsene er håndtert innenfor reglene om habilitet.

Revisor har ikke funnet at selskapsomdannelsene som har skjedd med fisjonen i 2016, Nettselskapet AS og Kraftriket AS er behandlet i politiske organer og dermed kommer ikke forvaltningslovens regler om habilitet til anvendelse. Aksjelovens bestemmelser om habilitet gjelder i selskapsomdannelser mellom aksjeselskap. Det er ikke avdekket tilfeller hvor det burde vært reist spørsmål om habilitet.

Revisor konkluderer med at transaksjonene mellom kommunen og konsernet skjer på markedsmessige vilkår.

Revisor har undersøkt transaksjonene mellom kommunen og mor- og datterselskap, og finner at transaksjonene som er undersøkt har skjedd på markedsmessige vilkår.

Revisor konkluderer med at det er etablert en hensiktsmessig rapportering mellom mor- og datterselskap, men at det gjenstår å følge opp planen fra høsten 2022.

Konsernet har utarbeidet en instruks for styring og organisering av konsernet, som legger et grunnlag for rapportering. Datterselskapene er administrasjonsstyrt, noe som betyr at daglig leder i morselskapet er styreleder i datterselskapene. Dette er en struktur som underbygger en god informasjonsflyt i konsernet.

INNHOLDSFORTEGNELSE

Forord	3
Sammendrag.....	4
Innholdsfortegnelse	6
1 Innledning.....	9
1.1 Bestilling.....	9
1.2 Problemstillinger.....	9
1.3 Metode	9
1.4 Rapportens oppbygging	10
2 Orkland Energi AS.....	12
2.1 Historie.....	12
2.2 Konsernmodell og selskapsendringer.....	12
2.3 Orkland Energi AS i dag	13
2.3.1 Eierskap.....	13
2.3.2 Ledelse	14
3 Eierskapskontroll	15
3.1 Problemstilling	15
3.2 Vurderingskriterier	15
3.3 Fakta om eierskapet.....	16
3.3.1 Opplæring til folkevalgte.....	16
3.3.2 Styringsdokumenter	16
3.3.3 Eierrepresentasjon.....	18
3.3.4 Utøvelse av eierstyringen.....	18
3.3.5 Sammensetning og valg av styre	19
3.4 Vurdering.....	21
3.4.1 Opplæring til folkevalgte.....	21
3.4.2 Styringsdokumenter	22
3.4.3 Eierrepresentasjon.....	23
3.4.4 Utøvelse av eierstyringen.....	23
3.4.5 Sammensetning og valg av styre	24
3.5 Konklusjon.....	25
4 Ivaretagelse av kommunens interesser i selskapsomdannelsen.....	26
4.1 Problemstilling	26
4.2 Revisjonskriterier.....	26
4.3 Ivaretagelse av kommunens verdier	26
4.3.1 Bakgrunnen for fisjonen i 2016.....	26
4.3.2 Gjennomføringen av fisjonen i 2016.....	27
4.3.3 Nettselskapet AS	29
4.3.4 Kraftriktet AS.....	31
4.4 Vurdering.....	32
5 Selskapsomdanning og habilitet	33

5.1	Problemstilling	33
5.2	Revisjonskriterier	33
5.3	Habilitet i forbindelse med selskapsomdannelser	33
5.3.1	Habilitet etter kommuneloven	33
5.3.2	Habilitet etter aksjeloven	34
5.4	Vurdering	35
6	Transaksjoner mellom konsernet og kommunen	37
6.1	Problemstilling	37
6.2	Revisjonskriterier	37
6.3	Transaksjoner	37
6.3.1	Lån og utbytte	37
6.3.2	Transaksjoner mellom datterselskapene og kommunen	38
6.4	Vurdering	40
7	Rapportering mellom mor- og datterselskap	41
7.1	Problemstilling	41
7.2	Revisjonskriterier	41
7.3	Rapportering i konsernet	41
7.4	Vurdering	44
8	Høring	45
9	Konklusjoner og anbefalinger	46
9.1	Konklusjon	46
9.2	Anbefalinger	46
	Kilder	47
	Vedlegg 1 – Utledning av revisjonskriterier	48
	Vedlegg 2 – Høringssvar	57

Tabell

Tabell 1.	Styret og daglig ledelse i Orkland Energi AS	14
Tabell 2.	Bytteforhold i Nettselskapet AS	29
Tabell 3.	Aksjonærer i Nettselskapet AS	31
Tabell 4.	Transaksjoner fra Orkland Energi Holding AS til kommunen.	38
Tabell 5.	Transaksjoner Orkland Energi Eiendom AS	38
Tabell 6.	Transaksjoner Orkland Energi Produksjon AS	39
Tabell 7.	Transaksjoner Orkland Energi Varme AS	39
Tabell 8.	Transaksjoner Orkland Klima- og kuldeteknikk AS	39

Figurer

Figur 1.	Før fisjonen som ble besluttet høsten 2016.....	12
Figur 2.	Etter beslutningen om fisjon høsten 2016.....	12
Figur 3.	Dagens konsernstruktur	14
Figur 4.	Formell og uformell rapporteringsstruktur	42

1 INNLEDNING

I dette kapitlet presenteres bestillingen, problemstillinger og bakgrunn for prosjektet.

1.1 Bestilling

Med bakgrunn i plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024 og plan for eierskapskontroll 2021-2024, bestilte kontrollutvalget i Orkland kommune en forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll av Orkland Energi AS. Kontrollutvalget vedtok prosjektplanen 07.12.2021 i sak 46/21.

1.2 Problemstillinger

Følgende problemstillinger legges til grunn for henholdsvis eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon:

Eierskapskontroll:

1. Utøver Orkland kommune eierskapet i Orkland Energi Holding AS i tråd med prinsipper for god eierstyring?

Forvaltningsrevisjon:

2. Er Orkland kommune sine interesser ivaretatt i selskapsomdannelser siden 2016 og fram til i dag?
3. Er selskapsomdannelsene i Orkland Energi AS håndtert innenfor reglene for habilitet?
4. Skjer transaksjoner mellom kommunen og konsernet til markedsmessige vilkår?
5. Er det etablert en hensiktsmessig rapportering mellom mor- og datterselskap?

Forvaltningsrevisjonen omhandler morselskapet Orkland Energi AS. I problemstilling fire og fem berøres også datterselskapene fordi fokus er på konsernet.

1.3 Metode

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført i henhold til NKRFs¹ standard for forvaltningsrevisjon, RSK 001. Eierskapskontrollen er gjennomført i henhold til standard for eierskapskontroll, RSK 002.

I eierskapskontrollen er det kommunen som eier som undersøkes. Kommunestyret som øverste myndighet i kommunen har en viktig rolle i utøvelsen av eierskapet og spesielt viktig for eierskapet i Orkland Energi AS, ettersom kommunestyret er eierrepresentant. Kommunestyret består av 51 medlemmer og for å innhente informasjon om utøvelsen av eierskapet har

¹ NKRF kontroll og revisjon i kommunene

alle kommunestyremedlemmene fått en spørreundersøkelse. Av de 51 kommunestyremedlemmene er det 28 som har svart på spørreundersøkelsen, noe som gir en svarprosent på 55, etter to purringer. Dette vurderes som en tilfredsstillende svarprosent, men samtidig er den lav med tanke på at spørreundersøkelsen omhandler deres politiske verv. Det presenteres noen resultater fra spørreundersøkelsen, men det er noe usikkerhet forbundet med disse resultatene og må vurderes deretter. Forut for spørreundersøkelsen ble det gjennomført et intervju med ordfører, som en innledning til spørreundersøkelsen og for å få nærmere innsikt i utøvelsen av eierskapet.

Revisor har undersøkt politiske saker i perioden fra 2016 og framover som er knyttet til utøvelsen av eierskapet i Orkland Energi AS. Dette er gjort for å undersøke hvilke saker om eierutøvelsen i Orkland Energi AS som har blitt behandlet politisk. Eierskapet utøves i generalforsamlingen og derfor er protokoller fra generalforsamlingen sentrale dokumenter i en eierskapskontroll.

I forvaltningsrevisjonen av selskapet Orkland Energi AS ble det gjennomført et oppstartsmøte med selskapet hvor revisor fikk en presentasjon av selskapet, og selskapets ledelse ved daglig leder og styreleder ble intervjuet. Intervjuet fulgte en intervjuguide. Det ble skrevet referat fra intervjuet som er godkjent i ettertid. Daglig leder har i etterkant besvart spørsmål på epost. I oppstartsmøtet ble det etterspurt relevante dokumenter for revisjonen og disse har revisor fått tilsendt. Dette omfatter informasjon om selskapsendringer, økonomiske transaksjoner og styringsdokumenter i selskapet og i forhold til datterselskapene. Selskapets ledelse fikk også spørsmål i forhold til kommunens utøvelse av eierskapet.

Revisor vurderer at de samlede dataene gir et godt grunnlag for å gjøre vurderinger og besvare problemstillingene. Det hadde vært ønskelig med en større svarprosent på spørreundersøkelsen, samtidig kan svarprosenten også si noe om kommunestyremedlemmenes forhold til eierskap og selskapet. Data fra flere kilder er med å styrke datagrunnlaget.

1.4 Rapportens oppbygging

For uten dette innledende kapitlet med problemstillinger og metode, er kapittel to en kort presentasjon av selskapet Orkland Energi AS.

Innledningsvis i de påfølgende kapitlene presenteres problemstillingen og revisjonskriterier. Revisjonskriteriene er utledet i vedlegg en. Kapitlene er bygd opp med en presentasjon av innsamlede data, som senere i kapitlene gir grunnlag for å gjøre vurderinger på revisjonskriteriene.

Kapittel tre er eierskapskontroll, med fokus på kommunen som eier.

Kapittel fire til sju er forvaltningsrevisjon av Orkland Energi, hvor hver problemstilling har fått hvert sitt kapittel.

Kapittel åtte er en redegjørelse for eier og selskapets uttalelse til foreløpig rapport.

Kapittel ni er konklusjoner og anbefalinger.

2 ORKLAND ENERGI AS

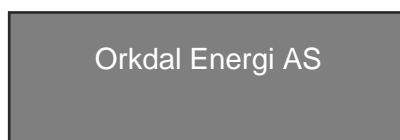
2.1 Historie

Selskapet som i dag heter Orkland Energi AS, med organisasjonsnummer 916 952 538, har historiske røtter tilbake til Leirbekken kraftverk. Dette kraftverket ble satt i drift i 1915 og var starten på Orkdal Elektrisitetsverk. Selskapet har opp gjennom årene vært gjennom mange endringer og ble i 1997 omgjort til et aksjeselskap.

Revisjonen ser på tiden fra omdannelsen til konsernmodell som skjedde i 2016 med virkning fra 2017. Bakgrunnen for overgangen til konsernmodellen var endringer i energiloven som kom og stilte krav om selskapsmessig og funksjonelt skille.

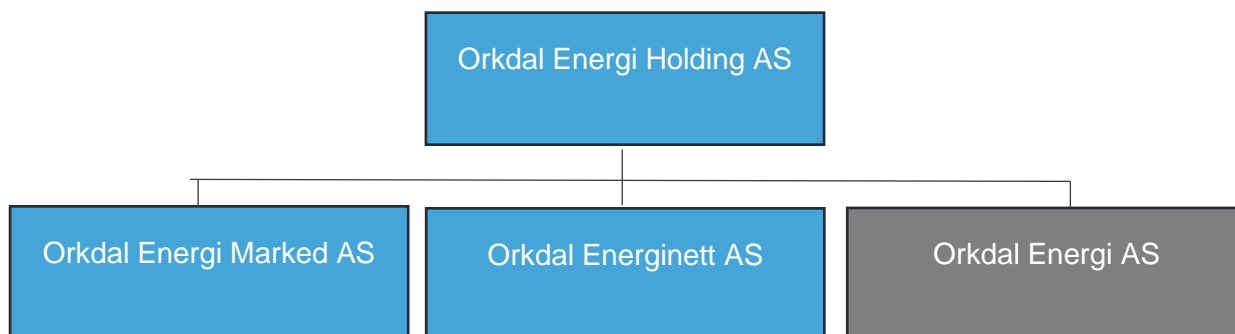
2.2 Konsernmodell og selskapsendringer

Det ble avholdt ekstraordinære generalforsamlinger høsten 2016 som forberedte omdanningen til en konsernmodell. Dette skjedde gjennom en fisjon (oppsplitting) av selskapet, som da het Orkdal Energi AS. Orkdal Energi AS ble delt i Orkdal Energinett AS og Orkdal Energi Marked AS, med Orkdal Energi Holding AS som morselskap. Orkdal Energi AS ble etter fisjonen videreført med den virksomheten som ikke er overført til Orkdal Energinett AS og Orkdal Energi Marked AS. Figurene under illustrerer selskapsstrukturen på ulike tidspunkt. De nye selskapene har blå farge.

Kilde: Fisjonsplan

Figur 1. Før fisjonen som ble besluttet høsten 2016.

Kilde: Fisjonsplan

Figur 2. Etter beslutningen om fisjon høsten 2016.

I 2019 ble Orkdal Energinett AS fusjonert med Sodvin Nett og Fosen Nett, og Nettselskapet AS ble stiftet.

I 2019 kjøpte Orkdal Energi Holding AS selskapet SIKO AS, som etter hvert endret navn til Orkland klima- og kuldeteknikk AS.

I 2021 ble strømsalgsvirksomheten, Orkland Energi AS (979 546 386) fusjonert inn i Kraftriket AS. Kraftriket er i dag en del av konsernet Yve AS.

I 2021 investerte Orkland Energi AS i selskapet Kraftmontasjen AS sammen med Fosenkraft Energi AS, Sodvin Holding SA og Rissa kraftlag SA.

I 2022 investerte Orkland Energi AS i Proff EI & IT AS sammen med Sodvin Holding SA.

I kapittel fire om ivaretagelse av kommunens interesser i selskapsomdanningen blir selskapsendringene i form av fusjoner og fisjoner nærmere omtalt.

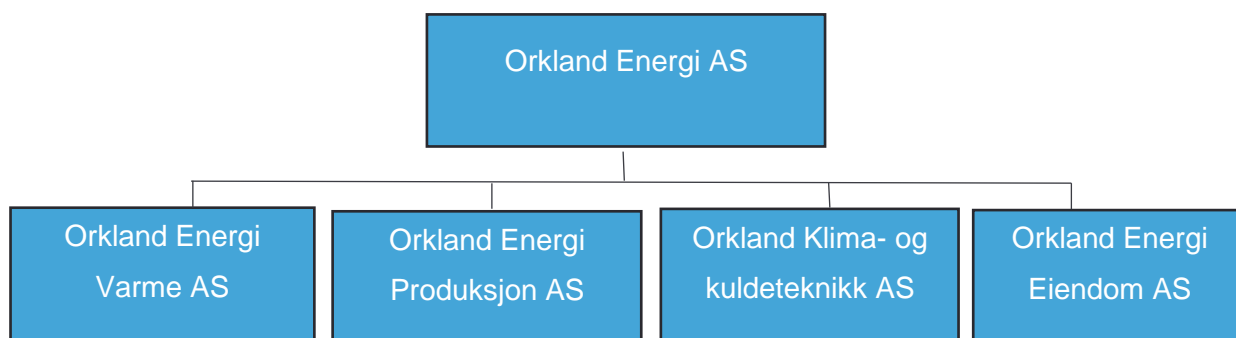
2.3 Orkland Energi AS i dag

2.3.1 Eierskap

Høsten 2022 er Orkland Energi AS (916 952 538) et morselskap heleid av Orkland kommune, og morselskapet Orkland Energi AS eier 100 prosent av:

- Orkland Energi Varme AS, (981 632 826) stiftet i 2000.
- Orkland klima- og kuldeteknikk AS (922 284 032) stiftet i 2019. Kliva kulde AS ble fusjonert inn i selskapet i 2021.
- Orkland Energi Produksjon AS, (917 019 258) stiftet i 2016 (tidligere Orkdal Energi Marked AS, fra 2017 Orkdal Energi Produksjon AS og fra 2020 Orkland Energi Produksjon AS).
- Orkland Energi Eiendom AS, (923 163 867) stiftet i 2019.

I figur 3 under er konsernstrukturen slik den er høsten 2022 vist.

Kilde: www.proff.no

Figur 3. Dagens konsernstruktur

Ut over selskapene i konsernet har Orkland Energi AS eierskap i følgende selskaper:

- Nettselskapet AS, 30 %
- Proff EI & IT AS, 30 %
- Kraftmontasjen AS, 25 %
- Sundlikraft AS, 20 %
- Thams innovasjon AS, 5 %
- Yve AS, 3,5 %

2.3.2 Ledelse

Styret og daglig ledelse i Orkland Energi AS framgår av tabellen under.

Tabell 1. Styret og daglig ledelse i Orkland Energi AS

Funksjon	Orkland Energi AS
Styret	Torbjørn Evjen, styreleder Sidsel Rian, nestleder Hanne Kvernmo Rye, styremedlem Erik Dragset, styremedlem Inger Johanne Flønes, styremedlem Jan Arild Sletvold, styremedlem Eystein Løkken, varamedlem Trude Cathrine Tevik Gulbrandsen, varamedlem Guttorm Sand, varamedlem
Daglig leder	Johan Kusæther Skjølberg

Kilde: www.brreg.no

3 EIERSKAPSKONTROLL

3.1 Problemstilling

Det er utarbeidet følgende problemstilling for eierskapskontrollen:

Utøver Orkland kommune eierskapet i Orkland Energi Holding AS i tråd med prinsipper for god eierstyring?

3.2 Vurderingskriterier

Følgende vurderingskriterier er utarbeidet for eierskapskontrollen:

Kommunestyret som eier:

- Kommunestyret bør sørge for at det gjennomføres opplæring om eierstyring til folkevalgte.

Eiernes styringsdokumenter:

- Kommunestyret må behandle eierskapsmelding som inneholder lovens minstekrav minst én gang i løpet av valgperioden.
- Kommunestyret må sørge for at det foreligger stiftelsesdokument og vedtekter som tilfredsstillende aksjelovens krav.
- Kommunestyret skal utarbeide og bør jevnlig revidere styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet.
- Kommunestyret bør årlig få en rapport om status i selskapene sine.

Eierrepresentasjon:

- Kommunestyret bør sørge for at sentrale folkevalgte oppnevnes til eierrepresentanter.

Utøvelse av eierstyringen:

- Eierrepresentanten skal utøve eierstyringen i generalforsamlingen.
- Kommunestyret bør sørge for at det gjennomføres jevnlig eiermøter mellom eier og selskapet.

Sammensetning og valg av styre:

- Kommunestyret bør sørge for at generalforsamlingen vedtektsfester en ordning med bruk av valgkomité.

- Kommunestyret bør sørge for at valgkomitéen har retningslinjer for styrets sammensetning og kompetanse.
- Valgkomiteen og generalforsamlingen bør vurdere mulige rollekonflikter ved valg av styremedlemmer.
- Generalforsamlingen skal fastsette styrets godtgjørelse.
- Kommunestyret bør ha en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv.

Vurderingskriteriene er utledet i vedlegg en.

3.3 Fakta om eierskapet

Orkland Energi AS eies av Orkland kommune. I 2020 ble Orkdal kommune, Meldal kommune, Agdenes kommune og deler av Snillfjord kommune slått sammen til Orkland kommune. Før kommunesammenslåingen eide Orkdal kommune Orkland Energi AS.

3.3.1 Opplæring til folkevalgte

Ordfører forteller at opplæringen til politikerne er den vanlige politikeropplæringen og eiermøtene. Det var en tanke med opplæringen at kommunestyret skulle bli kjent med selskapet og forvaltningen av dette. Kommunen har anslåtte verdier innenfor energisektoren på 2,5 milliarder kroner. Det er viktig at kommunestyrets medlemmer har kjennskap til dette. Ordføreren forteller videre at Orkland kommune er en ny kommune og det er en utfordring at mange medlemmer i kommunestyret ikke kjenner til Orkland Energi AS. Av kommunestyre-representantene som har svart på spørreundersøkelsen oppgir 91 prosent at de kjente til Orkland Energi før denne valgperioden.

Det ble gjennomført politikeropplæring som sak 1/20 den 08.01.2020. Av de vedlagte presentasjonene er kravet om eiermelding i kommuneloven gjennomgått.

I spørreundersøkelsen svarer 57 prosent av kommunestyremedlemmene at de ikke har deltatt i opplæring som politikere. Det er 39 prosent som svarer at de i liten grad har fått tilstrekkelig opplæring i eierskap og 48 prosent svarer at de i noen grad har fått tilstrekkelig opplæring.

3.3.2 Styringsdokumenter

Eierskapsmelding

Revisor finner ikke at Orkland kommune har vedtatt noen eierskapsmelding så langt i denne valgperioden. Dette bekreftes i intervju med styreleder og daglig leder i Orkland Energi AS, som forteller at de har etterlyst en eierskapsmelding.

Ordfører forteller i intervjuet at næringskonsulenten i kommunen jobber med eierskapsmeldingen og at den skal legges fram for kommunestyret våren 2023.

I dokumentet sak 24/22 fra styremøtet 29.09.2022, går det fram at styret i Orkland Energi AS har sendt forslag til eierstrategi til kommunen for deres videre behandling.

Stiftelsesdokument

Orkdal Energi Holding AS ble stiftet 03.03.2016. Stifter er Orkdal Energi AS, org.nr 979 546 386, med adresse Megardsvegen 1, 7320 Fannrem. Selskapet stiftes med 100 aksjer pålydende kroner 750. Aksjeinnskuddet skal gjøres opp kontant ved betaling til selskapets bankkonto innen 21 dager etter datering av stiftelsesdokumentet. To personer oppnevnes til styret og det oppnevnes en revisor.

Vedtekter

Selskapets første vedtekter er vedtatt på stiftelsesmøtet 03.03.2016. Selskapets vedtekter er senere vedtatt i ekstraordinær generalforsamling 24.10.2018 og er gjeldende fra 25.05.2022. I generalforsamlingen 25.05.2022, sak 10, er det en vedtektsendring om navnebytte hvor Orkland Energi Holding AS bytter navn til Orkland Energi AS. I protokollen er det redegjort for at det tidligere strømsalgsselskapet Orkland Energi AS har fusjonert med Kraftriket AS og siden blitt slettet.

Orkland Energi AS sitt formål er:

Selskapets virksomhet er selv, og gjennom hel- og deleide selskaper eller ved å samarbeide med andre selskaper, å forestå investeringsvirksomhet, herunder investering i aksjer, obligasjoner, selskapsandeler, utlånsvirksomhet, fast eiendom og annen virksomhet beslektet med dette.

Selskapets aksjekapital er 50 millioner fordelt på 100 aksjer hver pålydende kroner 500 000.

Vedtektene har ingen bestemmelser om anvendelse av overskudd eller anvendelse av formuen ved oppløsning.

Styringsdokumenter og avtaler

I dokumentet *Instruks for styring og organisering av konsernet* går det fram at eierstrategi, styreinstruks og prinsipper for styring og organisering av konsernet skal revideres minimum hvert fjerde år (første utkast av dette dokumentet forelå 16.12.2021 og er sist revidert 29.09.2022). Daglig leder informerer om at det foreløpig er vedtatt i selskapets styre, men at tanken er at det kan legges ved som grunnlag for kommunens eierstrategi. Selskapets ledelse forteller at de har presset på for at kommunen skal utarbeide en eierskapsstrategi. Kommunen

har varslet at de skal gå gjennom sin eierstrategi i løpet av inneværende periode. Av kommunestyrerepresentantene oppgir 39 prosent at de har deltatt i diskusjoner om Orkland Energi AS sin instruks for styring og organisering av konsernet.

Ordfører forteller at kommunen stiller ganske strenge krav til utbytte fra energiselskapene. Kommunestyret har vedtatt en utbyttepolitikk i sak 33/15, den 27.05.2015, som stiller krav om 50 prosent av resultatet etter skatt. Ifølge utbyttepolitikken skal kommunen ha utbytte på halvparten av årets overskudd, men minimum 4,5 millioner. I tillegg kommer renter på et ansvarlig lån som kommunen yter. Totalt utgjør dette ca. 7 millioner kroner hvert år. Selskapene synes kommunen er en hardhendt eier når det gjelder utbyttepolitikk, forteller ordfører.

Det foreligger en avtale om et ansvarlig lån på kroner 100 millioner fra Orkland kommune til Orkland Energi AS, datert 19.05.2011 med ti års varighet. Det er utarbeidet en tilleggsavtale 22.12.2015 hvor kroner 50 millioner av lånet konverteres i forbindelse med kapitalforhøyelse. Den 16.12.2020, sak 103/20 vedtar kommunestyret en ny avtale om det resterende lånet på kroner 50 millioner.

Årlig rapport

Ordfører forteller at årsmeldingen fra selskapet utgjør den årlige rapporten fra selskapet. I spørreundersøkelsen svarer 35 prosent at de i stor grad har fått tilstrekkelig informasjon om Orkland Energi AS, mens 52 prosent svarer i noen grad. 83 prosent svarer at de i stor grad har fått årlige statusoppdateringer fra Orkland Energi AS.

3.3.3 Eierrepresentasjon

I selskapets vedtekter § 7 går det fram at Orkland kommunestyre utgjør selskapets generalforsamling. Det går også fram av generalforsamlingsprotokollene at hele kommunestyret er generalforsamling. Det er 96 prosent av de som har svart på spørreundersøkelsen, som har deltatt i generalforsamling.

Orkland kommune er en ny kommune og det er en utfordring at mange medlemmer i kommunestyret ikke kjenner til Orkland Energi, forteller ordføreren. Derfor er kommunestyret eierrepresentant slik at kommunestyret skal bli kjent med selskapet og forvaltningen av det. Det er 96 prosent av kommunestyremedlemmene som opplever at generalforsamling og kommunestyret er tilstrekkelig adskilt.

3.3.4 Utøvelse av eierstyringen

Utøvelsen av eierstyringen ligger til eierrepresentanten som er kommunestyret i Orkland kommune. Ordfører forteller at det har skjedd at kommunestyret har behandlet saker først som

kommunestyre, deretter som generalforsamling. Han tror at dette skjedde i forbindelse med overgangen til et holdingselskap. Ordfører er tydelig på at det ikke åpnes for mindretallsforslag i generalforsamlingen.

I spørreundersøkelsen oppgir 52 prosent at de i liten grad har fått mulighet til å utøve eierskapet i kommunestyret, mens 35 prosent svarer i stor grad.

Det gjennomføres to faste eiermøter med selskapet i året, i tillegg til ordinær generalforsamling, forteller ordføreren. I eiermøtene møter formannskapet, i tillegg til gruppeledere som ikke har plass i formannskapet. Det er relativt tette linjer mellom kommunen som eier og selskapene kommunen eier. For eksempel har Orkland Energi AS vært i formannskapet for å presentere strategivurderingene knyttet til fusjonering. Det er meningen at dette skal bli mer formalisert når eierskapsmeldingen er på plass. Kommunen prøver å være en god næringspolitisk eier. Det er viktig for kommunen å ha en lokal nettaktør som kan ta grep når det gjelder lokal næringsetablering. Nettselskapene må skjønne at det er et lokalt konkurransefortrinn for næringsetablering, å ha selskaper som kan levere raskt. Det samme gjelder for fjernvarmeselskapet. Fjernvarmeselskapet var viktig i forhold til etableringen av Norsk Kylling AS. Lokal tilrettelegging er viktig for å tiltrekke seg næringsetableringer.

Kommunen er mest interessert i infrastruktur for fornybar energi, spesielt fjernvarmenettet, forteller selskapets ledelse. Med etablering av kyllingfabrikken ble fjernvarmeleveransene fordoblet. For kommunen er det viktig for næringsetableringer å ha en fungerende infrastruktur knyttet til fjernvarme og øvrig fornybar energi.

Selskapets ledelse forteller at selskapet gjennomfører to eiermøter hvert år, en gang med kommunestyret og en gang med formannskapet. Det varierer om det blir skrevet referat fra eiermøtene. Det er 35 prosent av kommunestyremedlemmene som oppgir at de har deltatt i diskusjoner om hvem som skal representere kommunen i eiermøtet med Orkland Energi AS.

Selskapets ledelse forteller at i forbindelse med eiermøtene, har selskapet begynt å sortere forretningsområdene på to akser: utviklingspotensial og strategisk posisjon, og bruker dette som et verktøy for å prioritere utviklingsområder og sette retning for det strategiske arbeidet.

3.3.5 Sammensetning og valg av styre

Vedtektenes § 5 har bestemmelser om selskapets styre. Styret skal ha sju medlemmer og fire varamedlemmer. Av disse velges seks medlemmer med tre varamedlemmer av generalforsamlingen og et medlem med varamedlem velges av og blant de ansatte i selskaper hvor selskapet eier samtlige aksjer. Blant styrets medlemmer velger generalforsamlingen styrets

leder og styrets nestleder. Videre står det at valgte medlemmer ikke kan ha tillitsverv i et sammenhengende tidsrom lengre enn ti år.

Valgkomite

Valgkomite er omtalt i vedtektenes § 5 fjerde ledd. Valgkomiteen skal bestå av tre politikere valgt av generalforsamlingen. De skal fremme forslag til valg av styremedlemmer, styrets leder og styrets nestleder overfor generalforsamlingen.

I § 5 ellefte ledd står det at valgkomiteen foreslår medlemmer til ny valgkomite og valgkomiteens leder. Valgkomiteens medlemmer velges for to år hvor vekselvis ett og to medlemmer velges hvert år, men generalforsamlingen kan bestemme kortere eller lengre perioder for å sikre kontinuitet.

Retningslinjer for valgkomiteen

På generalforsamlingen den 24.06.2020 etterlyste valgkomiteen en instruks for valgkomiteen. Retningslinjer for valgkomiteen ble vedtatt på generalforsamlingen 23.06.2021, sak 7.

Punkt tre i retningslinjene omtaler valgkomiteens oppgaver. Valgkomiteens oppgaver er å avgi innstilling til generalforsamlingen om valg av styrets aksjonærvalgte medlemmer, valgkomiteens sammensetning og om fastsettelse av godtgjørelse til medlemmer av styret og valgkomiteen. Alt dette i henhold til vedtektenes bestemmelser.

Retningslinjene sier at valgkomiteen skal aktivt be om innspill på styrekandidater fra aksjonæren og kan ellers selv foreta egne undersøkelser om personer den har til vurdering. Valgkomiteen skal gjøre seg kjent med styrets egevaluering og gjennomføre nødvendige samtaler med styrets leder og daglig leder.

Om kompetanse står det at styret skal være profesjonelt sammensatt. Ambisjonen skal være et styre med personer som kompletterer hverandre kompetansemessig og som samlet sett utgjør et styre med høyt nivå, faglig og på andre måter. Godtgjørelse tilbudt styremedlemmene skal være markedsmessige ut fra dette ambisjonsnivået, men bør ikke være resultatavhengig.

Det står avslutningsvis under oppgaver at valgkomiteen skal, ved en begrunnet avgivelse av sin innstilling, blant annet legge vekt på:

- At styret kan handle uavhengig av særinteresser.
- At styret kan fungere godt som et kollegium.
- At styret bør ha en fornuftig kjønns- og alderssammensetning. Kommunelovens krav om representasjon av begge kjønn i styret skal etterleves.

Selskapets ledelse forteller at valgkomiteen er politisk valgt, men har fokus på å velge personer som er til det beste for selskapet. Tidligere bar valgene til styret preg av politisk vinkling. Det er nå kun en person i styret, som også er medlem av kommunestyret og et varamedlem til styret som er politiker. Av generalforsamlingsprotokollen fra 2020 går det fram at et styremedlem møter i generalforsamlingen som en del av eier. Dagens styre ble første gang valgt 23.06.2021. Den 16.12.2020 behandlet kommunestyret en sak om lån til Orkland Energi AS. I denne saken (103/20) er det protokollert at styremedlemmet i Orkland Energi Holding AS fratrådte som inhabil.

Det er 57 prosent av kommunestyremedlemmene som forteller at de har deltatt i diskusjoner om hvem som skal foreslås som styrerepresentanter til Orkland Energi AS. Av kommunestyremedlemmene oppgir 61 prosent (17 prosent vet ikke) at de ikke har deltatt i diskusjoner om rollekonflikter i forbindelse med valg til styret i Orkland Energi AS.

I forbindelse med fisjonen og kravene om funksjonelt skille i energilovens § 4-7 og forskrift om nettregulering og energimarked § 4-17 om personer i ledelsen i et nettselskap gis det blant regler om hvem som er valgbar til styret for nettselskaper. Høsten 2022 eier Orkland Energi AS 30 prosent av aksjene i Nettselskapet AS. Lovbestemmelsen kommer ikke til anvendelse fordi Nettselskapet AS ikke er et integrert foretak.

Godtgjørelse

I spørreundersøkelsen bekrefter 65 prosent av kommunepolitikere at de har deltatt i fastsettelse av retningslinjer for styrehonorar i selskapene som kommunen eier. Revisor finner ikke at nåværende kommunestyre har behandlet en egen sak om godtgjørelse til styremedlemmer i kommunalt eide selskaper. Den 22.06.2022, sak 57/22 vedtok kommunestyret styringsdokument for *kommunale foretak* og der står det at godtgjøringen til styremedlemmer skal ligge på et moderat nivå.

3.4 Vurdering

3.4.1 Opplæring til folkevalgte

Vurderingskriteriet sier at kommunestyret bør sørge for at det gjennomføres opplæring om eierstyring til folkevalgte.

Opplæring i eierskap inngår i politikeropplæringen, men svarene fra spørreundersøkelsen tyder på at denne opplæringen ikke er tilstrekkelig.

Det er gitt opplæring i eierskap gjennom folkevalgtopplæringen, men basert på kommunestyremedlemmenes svar er det mange som ikke opplever den som tilstrekkelig. Kommunen har

store verdier i energisektoren, som kommunestyret skal forvalte. For å ivareta disse verdiene er det viktig at kommunestyret har god kunnskap om sin rolle som eier.

3.4.2 Styringsdokumenter

Vurderingskriteriene sier at:

- Kommunestyret må behandle eierskapsmelding som inneholder lovens minstekrav minst én gang i løpet av valgperioden.
- Kommunestyret må sørge for at det foreligger stiftelsesdokument og vedtekter som tilfredsstillende aksjelovens krav.
- Kommunestyret skal utarbeide og bør jevnlig revidere styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet.
- Kommunestyret bør årlig få en rapport om status i selskapene sine.

Orkland kommunestyre har så langt i denne valgperioden ikke behandlet noen eierskapsmelding.

Kommuneloven stiller krav om eierskapsmelding og innholdet i den samt at den skal behandles minst en gang i valgperioden. Kommunen holder på med arbeidet og har muligheten til å få behandlet eierskapsmeldingen før ny valgperiode starter.

Revisor vurderer at stiftelsesdokumentet og vedtektene er i henhold til kravene i aksjeloven.

Selskapet Orkdal Energi Holding AS med organisasjonsnummer 916 952 538 ble stiftet av Orkdal Energi AS med organisasjonsnummer 979 546 386 i 2016. På det tidspunktet var Orkdal Energi AS eid av Orkdal kommune. I forbindelse med fisjonen i 2016 (omtalt i kapittel 4.3.2) blir eierskapet til det nyopprettede selskapet Orkdal Energi Holding AS (916 952 538) overført til Orkdal kommune og holdingselskapet blir etter hvert eier av Orkdal Energi AS (979 546 386). Senere har begge selskapene skiftet navn til det nye kommunenavnet og i 2021 avvikles selskapet Orkland energi AS (979 546 386). I 2022 endres selskapet Orkland Energi Holding AS navn til Orkland Energi AS, som er det selskapet som ble stiftet i 2016 med organisasjonsnummer 979 546 386.

Aksjelovens § 2-2 setter som minstekrav til vedtektene at de skal angi: 1) selskapets foretaksnavn, 2) selskapets virksomhet, 3) aksjekapitalens størrelse og 4) aksjenes pålydende. Disse forholdene er ivaretatt i selskapets vedtekter.

Revisor vurderer at kommunestyret har sørget for oppdatering av vedtekter, som er de eneste styringsdokumentene som er relevante å oppdatere.

Revisor vurderer at kommunestyret får en årlig rapport om status fra Orkland Energi AS.

Selskapet utarbeider en årsmelding og kommunestyret får denne i kraft av at de er generalforsamling.

3.4.3 Eierrepresentasjon

Vurderingskriteriene sier at:

- Kommunestyret må sørge for at sentrale folkevalgte bør oppnevnes til eierrepresentanter.

Revisor vurderer at kommunestyret har oppnevnt sentrale folkevalgte til eierrepresentanter.

Når kommunestyret er eierrepresentant er det ingen tvil om at de er sentrale folkevalgte. Utfordringen med at hele kommunestyret er eierrepresentanten, er at forsamlingen skal opptre med en stemme fordi det er *en* eier. Det betyr i praksis at kommunestyret i forkant av saker i generalforsamlingen bør bli enig om kommunestyrets syn på saken, og at det er dette synet som legges fram i generalforsamlingen.

For kommunestyremedlemmer kan det være vanskelig å forstå skillet mellom eierrollen som kommunepolitiker og deltaker i generalforsamlingen. Skillet mellom generalforsamling og kommunestyret synes å være tydelig for kommunestyrerepresentantene basert på svarene på spørreundersøkelsen.

Revisor finner ikke at kommunestyret har behandlet andre saker om Orkland Energi enn låneavtalen med selskapet (jfr. kapittel 6.3.2) i kommunestyret siden høsten 2019.

3.4.4 Utøvelse av eierstyringen

Vurderingskriteriene sier at:

- Eierrepresentanten skal utøve eierstyringen i generalforsamlingen.
- Kommunestyret bør sørge for at det gjennomføres jevnlige eiermøter mellom eier og selskapet.

Revisor vurderer at eierrepresentanten utøver eierstyringen i generalforsamlingen.

Revisor vurderer at det gjennomføres jevnlige eiermøter mellom eier og Orkland Energi AS.

Et eiermøte gjennomføres med kommunestyret og et med formannskapet. Kommunen bør formalisere hvem som møter i eiermøtene og det kan være nyttig at dette framgår av eierskapsmeldingen. Det er kommunestyret som er eier og som må vurdere om hvordan eierskapet skal utøves. Når deler av kommunestyret deltar i eiermøter, vil ikke hele kommunestyret ha samme kunnskapsgrunnlag for å utøve eierstyringen. Dette er ikke ulovlig, men kommunestyret må være bevisst at situasjonen er slik.

3.4.5 Sammensetning og valg av styre

Vurderingskriteriene sier at:

- Kommunestyret bør sørge for at generalforsamlingen vedtektsfester en ordning med bruk av valgkomité.
- Kommunestyret bør sørge for at valgkomitéen har retningslinjer for styrets sammensetning og kompetanse.
- Valgkomiteen og generalforsamlingen bør vurdere mulige rollekonflikter ved valg av styremedlemmer.
- Generalforsamlingen skal fastsette styrets godtgjørelse.
- Kommunestyret bør ha en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv.

Revisor vurderer at kommunestyret har sørget for å vedtektsfeste valgkomite i § 5 i vedtektene.

Revisor vurderer at kommunestyret har sørget for at generalforsamlingen har vedtatt retningslinjer for styrets sammensetning og kompetansen.

Valgkomiteens retningslinjer ble vedtatt av generalforsamlingen i 2021. I retningslinjene henvises det til at valgkomiteens jobb med å foreslå godtgjørelse til styret er i henhold til vedtektene. Vedtektene sier ikke noe godtgjørelse.

Revisor vurderer at det ikke er dokumentert vurderinger av styrets habilitet i Orkland Energi AS.

Valgkomiteens retningslinjer sier at valgkomite skal i sin begrunnelse av innstilling til styre vektlegge at styret kan handle uavhengig av særinteresser. I dette ligger det at valgkomiteen må ta hensyn til rollekonflikter. I kommunestyret er rollekonflikter løst med at styremedlemmet fratrer på grunn av inhabilitet.

Revisor vurderer at generalforsamlingen fastsetter godtgjørelsen til styret og valgkomiteen.

Når kommunestyret utgjør generalforsamlingen så er kommunestyremedlemmene kjent med godtgjørelsen til styret. Det er ikke det samme som at kommunestyret har hatt en prinsipp-diskusjon om godtgjørelse for styreverv. Revisor finner at kommunestyret har hatt en slik diskusjon i forhold til det kommunale foretaket. Revisor anbefaler at kommunestyret har en prinsipiell vurdering av godtgjørelse for styreverv i selskaper hvor kommunen er eier og det kan være nyttig at eventuelle føringer framgår av eierskapsmeldingen. Valgkomiteens retningslinjer sier at godtgjørelsen til styret skal være markedsmessig og ikke resultatavhengig.

3.5 Konklusjon

Orkland kommune utøver i stor grad eierskapet i Orkland Energi AS i henhold til prinsippene for god eierstyring.

Det må påpekes at kommunen mangler en eierskapsmelding, men at den er underveis og kan behandles i inneværende valgperiode slik at behandlingen blir i henhold til bestemmelsen i kommuneloven. Mye tyder på opplæringen i eierskap til kommunestyret kunne vært styrket. Valget om at hele kommunestyret er eierrepresentant kan være både hensiktsmessig og utfordrende. Hensiktsmessig på den måten at kommunestyrets medlemmer får delta i generalforsamling og dermed får god informasjon om selskapet. Utfordrende i den forstand at hele kommunestyret skal opptre som en eier og tale med en stemme. Denne utfordringen kan løses med at kommunestyret i forkant av generalforsamlingen behandler eiers innstilling i saker, hvor kommunestyret får en anledning til å diskutere og stemme over forslag. Dette gjøres ikke i kommunestyret i dag. Det må også påpekes at ordinære generalforsamlingssaker ikke er store diskusjonssaker, men at vedtektsendringer er en type saker som eier burde ha muligheten til å diskutere i forkant av en generalforsamling.

4 IVARETAKELSE AV KOMMUNENS INTERESSER I SELSKAPSDANNELSEN

Dette kapitlet handler om hvordan eierinteressene i Orkland kommune ivaretas ved selskapsomdannelser. I tiden fram til kommunesammenslåingen 01.01.2020 er det Orkdal kommune sine interesser som vurderes.

4.1 Problemstilling

Det er utarbeidet følgende problemstilling:

Er Orkland kommune sine interesser ivaretatt i selskapsomdannelser siden 2016 og fram til i dag?

4.2 Revisjonskriterier

Følgende revisjonskriterier er utledet for denne problemstillingen:

- Kommunen skal sørge for at kommunens verdier i sine selskaper ivaretas over tid.

Utleddningen av revisjonskriteriene finnes i vedlegg en.

4.3 Ivaretagelse av kommunens verdier

I dette kapitlet er selskapsomdannelser avgrenset til fisjonen i 2016, etablering av Nettselskapet AS og Kraftriket AS.

4.3.1 Bakgrunnen for fisjonen i 2016

Bakgrunnen for fisjonen var endringer i reglene for selskapsmessig og funksjonelt skille for nettselskap. Regelverket trådte i kraft 01.01.2021, men ifølge oversendt dokumentasjon har Orkdal Energi AS ønsket å starte tilpasningene til endringene allerede i 2016, med organisatorisk virkning fra årsskiftet 2016/17.

Ifølge Noregs vassdrags- og energidirektorat (NVE) sine hjemmesider er bakgrunnen for lovendringen å skille monopolvirksomhet fra konkurranseutsatt virksomhet i nettselskapene. Dette vil redusere risikoen for kryssubsidiering og forhindre at nettselskapene gir særlige fordeler til enkeltaktører.

Det nye kravet til selskapsmessig skille innebærer at nettselskapene skal skilles ut i egne selskaper som ikke driver med annen virksomhet. Videre stilles det krav til at nettselskap ikke kan ha kontroll over enheter som driver med annen virksomhet. Nettselskap kan heller ikke kontrolleres av enheter som driver med produksjon eller omsetning av elektrisk energi og

fjernvarme. I praksis vil de aller fleste nettselskapene inngå som en selvstendig enhet i et konsern der morselskapet ikke driver med annen virksomhet.

Funksjonelt skille innebærer at nettselskapet skal driftes uavhengig av annen virksomhet. Dette betyr blant annet at personer i ledelsen i nettselskapene ikke kan delta i ledelsen i andre selskap i konsernet som driver annen virksomhet. Morselskap eller kontrollerende eier av nettselskapet har overordnet styring over de økonomiske rammene til nettforetaket, men kan ellers ikke gi instruksjer i den daglige driften av nettselskapet eller om utbygging eller oppgradering av nettet.

4.3.2 Gjennomføringen av fisjonen i 2016

Fisjonen i 2016 er en oppsplitting av (det tidligere selskapet) Orkdal Energi AS, og selskapene Orkdal Energinett AS og Orkdal Energi Marked AS skilles ut som egne selskaper. (jf. kapittel 2.2) Det etableres et nytt selskap Orkdal Energi Holding AS som blir morselskap i konsernet.

Følgende selskaper er omtalt i fisjonsplanen:

- Overdragende selskap: Orkdal Energi AS
- Overtakende selskap: Orkdal Energinett AS, Orkdal Energi Marked AS
- Morselskap/vederlagsutsteder: Orkdal Energi Holding AS

Aksjene i Orkdal Energi AS og Orkdal Energi Holding AS vil etter gjennomført fisjon være eid 100 prosent av Orkdal kommune, mens aksjene i Orkdal Energinett AS og Orkdal Energi Marked AS vil være eid 100 prosent av Orkdal Energi Holding AS. Konsernfisjonen er første ledd i en omorganiseringsprosess. Etter at omorganiseringsprosessen er fullført skal Orkdal Energi AS sin produksjonsvirksomhet, markedsvirksomhet og nettvirksomhet, videreføres i tre ulike datterselskaper av Orkdal Energi Holding AS. Det betyr at Orkdal Energi AS også blir et datterselskap.

Formålet med fisjonen oppgis å være å oppfylle de krav som stilles til selskapsmessig og funksjonelt skille mellom strømnnettvirksomhet og annen virksomhet for nettselskap, slik disse er utformet i energiloven. Omorganiseringen vil også medføre en spredning av risikoen for de ulike virksomhetene som drives av Orkdal Energi AS, og således en reduksjon av det nye konsernets samlede risiko.

Fisjonsplanen redegjør for gjennomføringen av fisjonen, som er en oppsplitting av et selskap til et konsern med datterselskap. Det er Orkdal Energi AS som splittes opp og fordeles ut på nyopprettede selskaper. Intensjonen er at fordringene som oppstår ved fisjonen med Orkdal Energi Holding AS som kreditor og Orkdal Energinett AS og Orkdal Energi Marked AS som

debitorer, skal konverteres til aksjekapital og overkurs i henholdsvis Orkdal Energinett AS og Orkdal Energi Marked AS.

Forut for fisjonen er det gjennomført en takst² av selskapets eiendom og eiendeler, rettigheter og forpliktelse i selskapet. Differansen mellom denne taksten på selskapet og bokførte verdier er goodwill som oppstår i forbindelse med fisjonen. Differansen mellom taksten på bygninger og bokførte verdier framkommer som en verdiøkning. Samlet synliggjøres merverdier på kroner 69 399 619 ut over bokførte verdier.

I fisjonen nedsettes aksjekapitalen i Orkdal Energi AS ved innløsning av aksjer. Vederlaget til aksjonæren Orkdal kommune, utgjør økningen av pålydende på aksjonærens eksisterende aksjer i Orkdal Energi Holding AS. Etter fisjonen vil Orkdal kommune være eneksjonær i Orkdal Energi Holding AS på samme måte som de var eneksjonær i Orkdal Energi AS. Orkdal Energi Holding AS vil eie samtlige aksjer i Orkdal Energinett AS og Orkdal Energi Marked AS. En forutsetning for fisjonen er at Orkdal Energi AS beslutter utdeling av samtlige sine aksjer i Orkdal Energi Holding AS, som tilleggsutbytte til sin aksjonær Orkdal Energi Holding AS.

Ifølge fisjonsplanen skal aksjekapitalen i Orkdal Energi Holding AS forhøyes med kroner 42 807 000 gjennom en økning av pålydende per aksje. I tillegg betales kroner 39 664 207 som overskytende beløp. Aksjeinnskuddet ved kapitalforhøyelsen skjer ved tinginnskudd av fordringer mot Orkdal Energinett AS og Orkdal Energi marked AS, på henholdsvis kroner 54 841 297 og kroner 27 629 910. Fisjonsfordringen tilsvarer netto bokført verdi av eiendeler, rettigheter og forpliktelser som er overført fra Orkdal Energi AS til de to selskapene.

Etter gjennomføring av fisjonen vil alle aksjene i Orkdal Energi Holding AS eies av Orkdal kommune, som før fisjonen eide alle aksjene i Orkdal Energi AS.

Fisjonen ble behandlet i ekstraordinær generalforsamling i Orkdal Energi AS 26.10.2016. Fisjonen gjennomføres med regnskapsmessig virkning fra 01.01.2017.

Den 25.01.2017 ble det avholdt ekstraordinær generalforsamling i Orkdal Energi AS hvor Orkdal kommunestyre representerte eneksjonær Orkdal kommune. Til behandling var endring av selskapets vedtekter i forbindelse med fisjonen og at samtlige aksjer i Orkdal Energi AS er planlagt overført til Orkdal Energi Holding AS.

Det ble avholdt generalforsamling i Orkdal Energi Holding AS 31.05.2017. Samme dag ble det avholdt en ekstraordinær generalforsamling med en sak om utdeling av ekstraordinært utbytte på kroner 5 000 000 basert på mellombalansen pr. 28.02.2017. Det oppgis at forslaget om

² Verdsettelsene er basert på forventede framtidige kontantstrømmer neddiskontert til nåverdi.

utbytte er i samsvar med tidligere utbyttepolitikk. I disse generalforsamlingene er det kommunestyret i Orkdal kommune som møter som eierrepresentant.

Revisor har etterspurt om fisjonen ble behandlet i kommunestyret i Orkdal kommune i forkant av generalforsamlingen 26.10.2016, men saken er ikke funnet.

4.3.3 Nettselskapet AS

Det foreligger en fusjonsplan for Nettselskapet AS datert 03.05.2019. Orkdal Energinett AS ble fisjonert ut av konsernet per 01.07.2019.

I forbindelse med denne fusjonen, er det utarbeidet en fusjonsplan mellom følgende selskaper:

- Overtakende selskap: Nettselskapet AS
- Overdragende selskaper: Orkdal Energinett AS, Fosen Nett AS og Sodvin Nett AS.

Ifølge fusjonsplanen er fusjonen begrunnet i ønsket om å etablere en større virksomhet for selskapenes nettvirksomhet, og på den måten skape synergier og reduksjon av kostnader, som vil komme forbrukerne til gode. Fusjonen gjennomføres ved at samtlige eiendeler, rettigheter og forpliktelser i de overdragende selskapene overføres til Nettselskapet AS som det overtakende selskap. De overdragende selskaper oppløses og slettes ved fusjonens ikrafttredelse.

Som vederlag i fusjonen skal aksjonærene i overdragende selskaper motta aksjer i Nettselskapet AS. Fastsettelse av bytteforholdet er basert på fremforhandlet verdi av de fusjonerende selskap. Basert på verdsettelsen av overdragende selskap har partene kommet frem til følgende bytteforhold:

Tabell 2. Bytteforhold i Nettselskapet AS

Aksjonær	Bytteforhold
Sodvin Nett AS	19 %
Orkdal Energinett AS	30 %
Fosen Nett AS	51 %

Kilde: Fusjonsplan mellom Nettselskapet AS, Orkdal Energinett AS, Fosen Nett AS og Sodvin Nett AS

Fusjonsvederlaget utstedes ved kapitalforhøyelse i Nettselskapet AS. Aksjekapitalen nedsettes først til kroner 0. Det foretas deretter kapitalforhøyelse hvor aksjekapitalen forhøyes fra kroner 0 til kroner 1 000 000 ved utstedelse av 1 000 000 nye aksjer pålydende kroner 1. Aksjeinnskuddet utgjør kroner 176 190 562, hvorav kroner 1 000 000 er aksjekapital og kroner

175 190 562 er overkurs³. Basert på bytteforholdet vil dette gi følgende fordeling av aksjene i Nettselskapet AS til aksjonærene i de fusjonerende selskapene:

³ Overkurs er når eierne i et aksjeselskap skyter inn mer penger enn det som tilsvarer hver aksjes pålydende.

Tabell 3. Aksjonærer i Nettselskapet AS

Aksjonær	Antall aksjer
Sodvin SA	190 000
Orkland Energi Holding AS	300 000
Fosenkraft AS	382 500
Rissa Kraftlag SA	127 500

Kilde: Fusjonsplan mellom Nettselskapet AS, Orkdal Energinett AS, Fosen Nett AS og Sodvin Nett AS

Fusjonsplanen inneholder også forslag til nødvendige selskapsrettslige beslutninger som må gjennomføres i selskapenes generalforsamlinger. I beslutningene for Sodvin Nett AS og Fosen Nett AS legges det opp til utbetaling av utbytte på henholdsvis kroner 271 249 og kroner 46 842 361. Det legges ikke opp til tilsvarende utbytteutbetaling for Orkdal Energinett AS. Ifølge daglig leder ble forhandlingene om verdivurdering og bytteforhold gjort på en netto gjeldfri basis, og i stedet for å justere bytteforholdene i forhold til reell balanse ble det bestemt at balansene til selskapene skulle justeres slik at alle tre selskap gikk inn i fusjonen med lik forholdsmessig gjeld og arbeidskapital. Den enkleste måte å gjøre dette på var at de selskapene som hadde for høy egenkapital tok ut et ekstraordinært utbytte i forkant av fusjonen.

Ifølge fusjonsplanen er det en betingelse for fusjonen at fisjon fra Orkdal Energinett AS i henhold til fusjonsplan datert 25.04.2019 er registrert gjennomført i Foretaksregisteret. Daglig leder opplyser at dette gjelder utfisjoneringen av et eget eiendomsselskap (Orkland Energi Eiendom AS) fra Orkdal Energinett AS.

Revisor finner ikke at fusjonen som involverer Nettselskapet AS, er behandlet som sak i generalforsamlingen i morselskapet (Orkdal Energi Holding AS) i konsernet. Fusjonen er behandlet av styret i Orkdal Energi Holding AS 18.12.2018, sak 46/18. I generalforsamlingen 29.05.2019 behandles en vedtektsendring om at behovet for ansattrepresentasjon i styret er redusert vesentlig, fordi Orkland Energinett AS som har de fleste ansatte i konsernet, er fisjonert ut av konsernet.

I Eiermøtet 08.11.2017 blir eier Orkdal kommune ved formannskapet, orientert om utredning av en sammenslåing av nettvirksomheten til Orkdal Energinett med andre.

4.3.4 Kraftriket AS

Den 22.06.2021 behandler styret i Orkland Energi Holding AS sak 21/24 *Fusjonsprosess med Kraftriket*.

Det er inngått en transaksjonsavtale datert 01.07.2021 mellom Krafriket AS og Orkland Energi Holding AS. Transaksjonen skal skje ved at Krafriket AS skal overta alle aksjer i Orkland Energi AS mot vederlag i selgerkreditt. Vederlaget skjer i form av to fordringer mot Krafriket AS, i form av to eksigible gjeldsbrev⁴. Deler av selgerkreditten skal konverteres til nye aksjer som utstedes til Orkland Energi Holding AS.

Formålet med overdragelsen er et felles ønske fra Krafriket AS og Orkland Energi AS om å møte utviklingen i strømsalgsmarkedet, sikre eierverdier og å kunne utvikle partenes strømsalgsselskaper på lang sikt.

En av konklusjonene fra eiermøtet i 2020 er at strømsalgsvirksomheten knyttes til Krafriket AS. Saken er ikke behandlet i generalforsamlingen i Orkland Energi AS, men av styret.

4.4 Vurdering

Revisor vurderer at kommunens interesser i form av eierinteresser og verdier er ivaretatt i forbindelse med selskapsomdannelsene som er undersøkt.

Orkland kommune bør sørge for at kommunens eierinteresser og verdier i sine selskaper ivaretas over tid. Revisjonen har gått gjennom fisjonen i 2016 og selskapsomdannelsene som endte i Nettselskapet AS og Krafriket AS. Formålet med selskapsomdannelsene er enten å ivareta kommende endringer i regelverket for nettselskaper eller for å styrke konsernets markedsmessige stilling.

Revisor stiller spørsmål med om selskapsomdannelser burde vært godkjent av kommunen, som eier av morselskapet Orkland Energi AS. Dette er et krav kommunen som eier kan sette i vedtektene. I forbindelse med konserndannelsen mister kommunen det direkte eierskapet til selskapene hvor selve virksomheten foregår. Mye tyder på stor åpenhet i konsernet og mellom kommunen og konsernet, blant annet gjennom jevnlige eiermøter har bidratt til at kommunen har fått god informasjon om det som skjer. Denne dialogen kan langt på vei redusere behovet for generalforsamlingsbehandling av selskapsomdannelser. Det kan ikke utelukkes at det kan oppstå situasjoner hvor politiske, strategiske interesser og forretningsmessige interesser ikke peker i samme retning, og hvilke styringsmuligheter har eier da? Samtidig bør eier være forsiktig med å legge vedtektsfestede begrensninger på selskapets handlefrihet fordi de fort kan hemme selskapets konkurranseevne.

⁴ Eksigible gjeldsbrev – er et gjeldsbrev som gir grunnlag for kreditor til å kreve inn gjelden.

5 SELSKAPSOMDANNELSE OG HABILITET

5.1 Problemstilling

Det er utarbeidet følgende problemstilling:

Er selskapsomdannelsene i Orkland Energi AS håndtert innenfor reglene for habilitet?

5.2 Revisjonskriterier

Følgende revisjonskriterier er utledet for denne problemstillingen:

- Lovregler om habilitet må overholdes i forbindelse med selskapsomdannelser.

5.3 Habilitet i forbindelse med selskapsomdannelser

Selskapsomdannelsene som er omtalt i kapittel fire legges til grunn for vurderinger av habilitet. Selskapsomdannelsene er behandlet i konsernstyret, med unntak av fisjonen i 2016 som ble besluttet av det opprinnelige selskapet, Orkdal Energi AS. I denne fisjonen var det i utgangspunktet ikke andre selskaper involvert slik at styret ikke hadde noen eierinteresser i andre selskaper som ble dannet.

5.3.1 Habilitet etter kommuneloven

Kommunelovens § 11-10 omhandler inhabilitet for folkevalgte. Første ledd sier at bestemmelsene om inhabilitet i forvaltningslovens kapittel II gjelder ved behandling av saker i folkevalgte organ.

Forvaltningslovens § 6 omhandler inhabilitet for offentlig tjenestemann. I § 10 utdypes det at reglene om habilitet også gjelder tilsvarende for enhver som utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan. I Veilederen om habilitet i kommuner og fylkeskommuner utdypes bestemmelsen i § 10 og det går fram at folkevalgte representanter i kommunale kollegiale organer er omfattet av reglene. Videre at privatpersoner omfattes av reglene når de utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan. Med forvaltningsorgan forstås ethvert organ for stat eller kommune, jfr. Forvaltningslovens § 1, og vil inkludere eksempelvis kommunale foretak og vertskommuner.

Forvaltningslovens § 6 første ledd bokstav e sier at en tjenestemann eller folkevalgt er inhabil i saker når vedkommende har en ledende stilling eller er medlem av et selskap som er part i saken.

Ordfører i Orkland kommune prøver å være nøye med habilitetsspørsmål, og kan ikke huske at dette har vært noe problem knyttet til Orkland Energi AS.

I oppstartsmøtet med selskapet forteller daglig leder og styreleder at de ikke kjenner til noen utfordringer knyttet til habilitet. Det har noen ganger skjedd at politikere som har sittet i styret har lurt på egen habilitet i forhold til generalforsamlingen. Det har vært diskusjoner om habilitet knyttet til organisering av datterselskaper og styrene til disse. Det er en person fra kontrollutvalget som sitter i valgkomiteen.

I forbindelse med behandlingen av et ansvarlig lån fra Orkland kommune til Orkland Energi Holding AS i møte 16.12.2020 har et medlem av kommunestyre meldt seg inhabil som en følge av verv som styremedlem i selskapet.

5.3.2 Habilitet etter aksjeloven

I aksjelovens § 5-3 er det habilitetsregler for generalforsamlingen. Inhabilitet i generalforsamlingen oppstår ved avstemming i saker om søksmål mot seg selv eller om eget ansvar overfor selskapet, og heller ikke om søksmål mot andre eller om andres ansvar dersom vedkommende har en vesentlig interesse i saken som kan være stridende mot selskapet.

Revisjonen har gått gjennom protokoller fra generalforsamlinger hvor Orkdal kommunestyre utgjør generalforsamlingen. En gjennomgang av protokollene viser at det i perioden 2016 til 2021 har vært representanter fra kommunestyret som også har sittet i selskapets styre. Ordfører opplyser at det tidligere ofte var slik at politikere var styremedlemmer, men at kommunestyret i den siste tiden har vært mer opptatt av å sikre et profesjonelt styre. Han fremhever at eierstyringen skal skje gjennom generalforsamlingen, ikke gjennom politikerne som sitter i styret. I henhold til protokollene er det ingen kommunestyremedlemmer som har meldt seg inhabil i generalforsamlingene.

Aksjelovens § 6-27 omhandler habilitet i styret og berører forholdet mellom selskapet og styremedlemmets i saker som har særlig betydning for egen del eller for noen nærstående, slik at det må anses for å ha framtreddende personlige og økonomiske særinteresser i saken.

Det er styret i Orkland Energi AS som har behandlet selskapsomdannelsene og styresammensetningene på de ulike tidspunktene er undersøkt. I fusjonen var det ingen styremedlemmer som hadde eierinteresser i de selskapene som ble etablert.

Nettselskapet AS

Fusjonsplanen er datert 03.05.2019. Nettselskapet ble stiftet 31.10.2018. Styrets leder var Fartein Kjørsvik og Anders Bugten var nestleder. Ny styresammensetning er registrert i foretaksregisteret 02.09.2019.

De selskapene som fusjonert var Orkdal Energinett AS, Fosen Nett AS og Sodvin Nett AS.

Orkdal Energinett AS sitt styre besto av styreleder Eirik Jørum, nestleder Johan Kusæther Skjølberg og styremedlem Ildri Ustad fra 2018 og fram til at selskapet ble registrert slettet etter fusjon 17.08.2019.

Fosen Nett AS sitt styre som ble registrert i foretaksregisteret 11.06.2018 besto av styreleder Tordis Birgitte Vitsø Kjørsvik, Ingjerd Astad, Jomar Dyrendalsli, Johan Eilertsen og Rune Otterstad. (varamedlemmer: Elin Merete Harbak, Sonja Rødsjø, Sissel Eide Fremstad, Knut Nesset, Ronny Enebakk og Trond Bjørnerås). Fosen Nett AS ble registrert slettet etter fusjon 17.08.2019.

Sodvin Nett AS ble etablert i 2017 og registrert med Fartein Kjørsvik som styreleder og Anders Bugten som styremedlem. Selskapet ble registrert slettet etter fusjon 17.08.2019.

Kraftriket AS

Avtalen mellom Kraftriket AS og Orkland Energi Holding AS er datert 01.07.2021.

Følgende er registrert som styre i Kraftriket AS 24.11.2020. Styreleder Ole Ingebrigt Sunnset, nestleder Bjørg Brestad og styremedlemmer Jan Harald Kleven, Øyvind Hansen, John Arne Haugerud, Ivar Muller Often og Atle Christian Terum.

Styret i Orkland Energi Holding AS bestod fra registrering i foretaksregisteret 24.06.2019 av styreleder Torbjørn Evjen, nestleder Sidsel Rian, styremedlemmer Jenny Smolan, Hanne Kvernmo Rye, Erik Dragset og Tormod Solem Slupphaug. (varamedlemmer: Anne-Kristin Fjellstad, Eystein Løkken og Jan Arild Sletvold). Dette styret satt til ny registrering av styret 04.11.2021.

5.4 Vurdering

Revisor vurderer at selskapsomdannelsene knyttet til Nettselskapet AS og Kraftriket AS er håndtert innenfor reglene om habilitet i aksjeloven.

Det er et krav at forvaltningslovens regler om habilitet må ivaretas i forbindelse med kommunestyrets behandling av saker. Revisor har ikke funnet at kommunestyret har behandlet disse to selskapsomdannelsene, slik at dette lovverket kommer til anvendelse.

Revisjonen registrerer at det i perioder har vært politikere som har hatt verv i kommunestyret og i styret til selskapet. Informasjon fra daglig leder og styreleder viser at problemstillingen knyttet til habilitet for disse medlemmene har vært reist i styret. I et tilfelle har styremedlemmet meldt seg inhabil i kommunestyrets behandling av en sak om selskapet.

Selskapsomdannelsene som resulterte i Nettselskapet AS og Kraftriket AS, har så langt revisor har undersøkt, ikke avdekket habilitetsutfordringer.

6 TRANSAKSJONER MELLOM KONSERNET OG KOMMUNEN

6.1 Problemstilling

Det er utarbeidet følgende problemstilling:

Skjer transaksjoner mellom kommunen og konsernet til markedsmessige vilkår?

6.2 Revisjonskriterier

Følgende revisjonskriterier er utledet for denne problemstillingen:

- Styret og daglig leder skal ivareta selskapenes interesser i transaksjonene mellom kommunen og selskapene.

Utledningen av revisjonskriteriene finnes i vedlegg en.

6.3 Transaksjoner

Ifølge referat fra oppstartsmøte er det veldig få transaksjoner mellom selskapene og kommunen, utover at selskapet leverer fjernvarme til kommunen og at det betales renter og avdrag på ansvarlig lån.

6.3.1 Lån og utbytte

Orkland kommune godkjente 16.12.2020 et ansvarlig lån i størrelsesorden 50 millioner kroner til Orkland Energi Holding AS. Bakgrunnen for saken var at Orkland kommune hadde et ansvarlig lån til Orkland Energi Holding AS som forfalt i sin helhet 31.12.2020. Dette lånet hadde en rente på 5,5 prosent.

Styret i Orkland Energi Holding AS hadde bedt om en forlengelse av lånet. Selskapet har behov for lån til å finansiere fremtidige investeringer, blant annet investeringer i fjernvarmeanlegget og satsninger innen utvikling av andre fornybare energiløsninger.

Låneavtalen for nytt lån innebærer et nytt lån på 50 millioner kroner til Orkland Energi Holding AS. Lånet har en fast rente på 4 prosent og lånet skal tilbakebetales med 1 million kroner pr. år over 25 år. Restlånet på 25 millioner kroner forfaller i sin helhet 15.01.2046. Lånet innebærer en samlet tilbakebetaling til Orkland kommune på 1 960 000 kroner det første året og som gradvis vil reduseres ettersom lånet avdras.

Låneavtalen er meldt til foretaksregisteret 30.11.2020 i henhold til aksjelovens § 3-8 som i tredje ledd sier at styret skal avgi en erklæring om at avtalen er i selskapets interesse, at det er rimelig samsvar mellom verdien av det vederlaget selskapet skal yte og verdien av

det vederlaget selskapet skal motta, og at kravet til forsvarlig egenkapital og likviditet vil være oppfylt.

Styreleder og daglig leder forteller at tidligere år ble det kun betalt rente til kommunen av dette lånet, men i 2021 ble det også betalt avdrag. Bakgrunnen for dette er en vurdering som tilsier at et slikt avdragsfritt lån ikke er markedsmessig riktig. Nå er rentene på lånet mer lik markedsmessige vilkår, i tillegg til at det betales et avdrag på en million per år. Det ansvarlige lånet er for eieren et alternativ til egenkapital for å finansiere et heleid selskap. Et ansvarlig lån gir større forutsigbarhet for eiers avkastning og selskapet får fradragsrett så lenge lånet er gitt til markedsmessige betingelser. Et slikt lån er ikke prioritert, og i forbindelse med skifte av bankforbindelse ble dette lånet vurdert som egenkapital.

Ifølge ordføreren stiller kommunen strenge krav til utbytte, tilsvarende halvparten av årets overskudd, men minimum 4,5 millioner kroner. I tillegg kommer renter på det ansvarlige lånet som kommunen yter. Totalt utgjør dette ca. 7 millioner kroner.

Revisjonen har fått oversendt reskontro-utskrifter mellom kommunen og Orkland Energi AS. I tabellen under er transaksjonene mellom Orkland Energi og kommunen vist for 2021 og 2022.

Tabell 4. Transaksjoner fra Orkland Energi Holding AS til kommunen.

År	2021	2022
Utbytte	4 750 000	3 400 000
Renter	2 750 000	
Renter/avdrag		3 000 000

Kilde: Reskontro fra Orkland Energi AS.

6.3.2 Transaksjoner mellom datterselskapene og kommunen

Revisor har undersøkt transaksjonene mellom datterselskapene i Orkland Energi AS og Orkland kommune. Disse er vist i tabellene fem til åtte. De er oppgitt for 2021 og for 2022 fram til siste registrering.

Tabell 5. Transaksjoner Orkland Energi Eiendom AS

År	2021	Per 21.09.2022
Kommunale eiendomsgebyr	29 224	7 436

Kilde: Reskontro fra Orkland Energi AS.

Transaksjonene mellom Orkland Energi Eiendom AS og Orkland kommune er kommunale eiendomsgebyr. De er ikke undersøkt nærmere.

Tabell 6. Transaksjoner Orkland Energi Produksjon AS

År	2021	Per 02.05.2022
Tilfeldig fakturering	153 285	101 697

Kilde: Reskontro fra Orkland Energi AS.

Transaksjonene mellom Orkland Energi Produksjon AS og Orkland kommune er merket tilfeldig fakturering. Det er her tre fakturaer i 2021 og to i 2022. De to største fakturaene er eiendomsskatt.

Tabell 7. Transaksjoner Orkland Energi Varme AS

År	2021	Per 21.09.2022
Kommunale eiendomsgebyr	9 590	5 040
Kundereskontro	12 731	287 000

Kilde: Reskontro fra Orkland Energi AS.

Transaksjonene mellom Orkland Energi Varme AS og Orkland kommune omhandler kommunale eiendomsgebyr. Disse er ikke undersøkt nærmere. Orkland Energi Varme AS har fakturert Orkland kommune for trekkør i forbindelse med fiber og gatelys. Begge fakturaene er A-kontofakturaer og inngår da i en kontrakt. Revisor har ikke undersøkt grunnlaget nærmere.

Orkland Energi Varme AS har fakturert kommunen for fjernvarme. Dette er månedlige fakturaer til ulike kommunale bygg. Fakturaen består av fjernvarme transport, fjernvarme spot og leie av varmeveksler. I intervjuet forteller daglig leder at fjernvarme er vanskelig å prissette. Kommunen kan pålegge en interessent å koble seg på fjernvarmenettet og det er da et prinsipp på at dette ikke skal være dyrere enn annen oppvarming. Dermed har selskapet satt en pris som tilsvarer strømprisen minus 5 prosent, med mindre abonnenten kan dokumentere en billigere strømvtale.

Tabell 8. Transaksjoner Orkland Klima- og kuldeteknikk AS

År	2021	Per 04.04.2022
Kommunale gebyrer	97 635	52 123

Kilde: Reskontro fra Orkland Energi AS.

Orkland Klima- og kuldeteknikk AS får fakturaer på kommunale gebyrer fra Orkland kommune AS.

6.4 Vurdering

Revisor vurderer at Orkland Energi AS sine interesser er ivaretatt i transaksjoner med kommunen.

Etter fornyingen av lånet fra Orkland kommune til Orkland Energi AS i 2020 er lånet strukturert med ned en nedbetalingsplan og en rente som per utgangen av 2022 er på linje med finansiering i samfunnet ellers. Eier stiller krav om utbytte og det er styret sitt ansvar ikke å innstille på utbytte som ikke er økonomisk forsvarlig for selskapet.

Transaksjonene mellom konsernets selskaper og kommunen er blant annet ordinære kommunale gebyrer og det transaksjoner som revisor antar inngår i større prosjekter ettersom det er A-kontofakturering.

7 RAPPORTERING MELLOM MOR- OG DATTERSELSKAP

7.1 Problemstilling

Det er utarbeidet følgende problemstilling:

Er det etablert en hensiktsmessig rapportering mellom mor- og datterselskap?

7.2 Revisjonskriterier

Følgende revisjonskriterier er utledet i vedlegg en.

- Styret i datterselskapet plikter å gi styret i morselskapet opplysninger som er nødvendig for å vurdere konsernets stilling og resultat av konsernets virksomhet.
- Morselskapet skal underrette styret i datterselskap om forhold som kan ha betydning for konsernet som helhet.
- Morselskapet skal underrette styret i datterselskapet om beslutninger som kan ha betydning for datterselskapet.

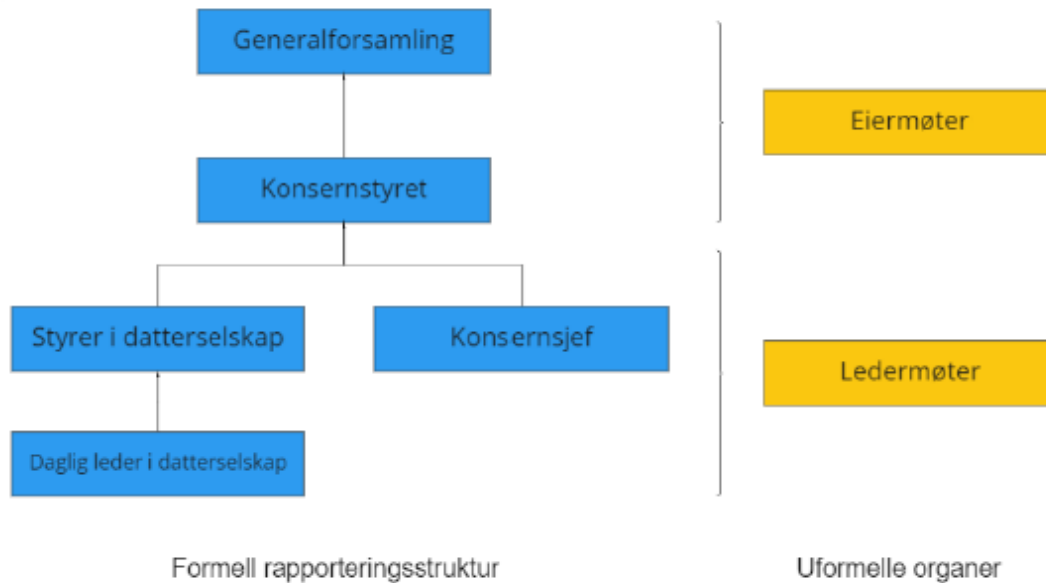
7.3 Rapportering i konsernet

I styremøte 29.09.2022, sak 22/24 vedtok styret følgende styrende dokumenter for selskapet.

- Forslag til eierstrategi sendes til eier Orkland kommune for deres videre behandling
- Instruks for styring og organisering av konsernet
- Etiske retningslinjer for konsernet
- Instruks for daglig leder
- Styreinstruks

I styringen av konsernet, beskrevet i *Instruks for styring og organisering av konsernet*, skilles det mellom datterselskaper som er selskaper hvor Orkland Energi AS eier mer enn 50 prosent av aksjene (Orkland Energi Varme AS, Orkland klima- og kuldeteknikk AS, Orkland Energi Produksjon AS og Orkland Energi Eiendom AS) og tilknyttede selskaper hvor Orkland Energi AS eller datterselskaper eier over 20 prosent av aksjene og ikke har reell kontroll. (Nettselskapet AS, Kraftmontasjen AS, Sundlikraft AS og Proff EI & IT AS).

Instruks for styring og organisering av konsernet beskriver den overordnede rapporteringsstrukturen i konsernet, både den formelle og uformelle vist i figur fire.

Kilde: Instruks for overordnet organisering og styring av Orkland Energi-konsernet.

Figur 4. Formell og uformell rapporteringsstruktur

I dokumentet *Instruks for styring og organisering av konsernet*⁵ beskrives en prosess for styring og kontroll av konsernet gjennom fastsetting av ulike prosesser i et årshjul. Årlige aktiviteter er:

- Strategisk plan for konsernet med et tidsperspektiv på fem år, som rulleres årlig og vedtas av konsernstyret.
- Budsjett for hele konsernet inkludert datterselskap og resultat effekt fra tilknyttede selskap, vedtas årlig.
- Styret skal vedta en årsberetning som rapporterer på de til enhver tid gjeldende målsettinger for konsernet.
- Generalforsamlinger for morselskap og datterselskap.
- Eierstrategi, styreinstruks og prinsipper for styring og organisering av konsernet skal revideres minimum hvert fjerde år.

Månedlig skal det være rapporter som består av en regnskapsrapport med kommentarer som utarbeides for morselskap/konsern og datterselskap. Rapportene skal fortløpende gjøres tilgjengelig for konsernstyret.

⁵ Første utkast av dette dokumentet forelå 16.12.2011 og er sist revidert 29.09.2022.

Videre står det at protokoller fra styremøter i datterselskap signeres umiddelbart etter avholdt møte og tilgjengeliggjøres for gjeldende styre, ledergruppen og konsernstyret (som er generalforsamling i datterselskapene). Protokoller fra ledergruppemøter signeres ikke, men gjøres tilgjengelig for ledergruppen i egen Teams-kanal.

Daglig leder forteller at mellom eiermøtene er det løpende dialog med ordfører. I rapporteringen filtrerer de ikke bort bedriftshemmeligheter. Rapportene til eier skjer i form av konsolidert konsernregnskap på de forskjellige forretningsområdene. Regnskapene fra datterselskapene sendes ikke til eier. Det utarbeides en årsrapport med årsregnskap.

Datterselskaper

I datterselskapene utgjør konsernstyret generalforsamlingen og velger styre til datterselskapene. Styret i heleide selskaper består normalt av administrasjonen i Orkland Energi AS med konsernsjefen som styreleder, eventuelt supplert med medlemmer av ledergruppen.

Daglig leder forteller at datterselskapene er administrasjonsstyrt. I to av datterselskapene er det ifølge Brønnøysundregistrene ikke daglige ledere. Daglig leder i morselskapet er styreleder i datterselskapene. Det rapporteres samlet for alle selskapene i konsernet hver måned.

Konsernstyret behandler alle saker som angår Orkland Energi AS. Dette innebærer også drifts- og økonomirapportering fra samtlige datterselskap.

Tilknyttede selskaper

Målet med disse eierpostene er å oppnå finansiell avkastning og strategisk måloppnåelse for konsernet. Som hovedregel representeres konsernet gjennom at konsernsjef eller noen denne utpeker, sitter i styret.

I instruksjonen står det at konsernstyret behandler alle saker som angår Orkland Energi AS. Dette innebærer også drifts- og økonomirapportering fra samtlige datterselskap, samt konsernets budsjetter, strategi og styringsrutiner.

Konsernstyret skal behandle alle saker i heleide datterselskaper som:

- Er av strategisk betydning
- Innebærer investeringer over 1 million kroner
- Ikke er av ren driftsmessig karakter

For tilknyttede selskaper heter det i instruksjonen at konsernsjefen rapporterer til konsernstyret.

7.4 Vurdering

Revisor vurderer at rapporteringsrutinene legger til rette for at styret i morselskapet får nødvendige opplysninger for å vurdere konsernets stilling og resultatet av konsernets virksomhet.

Rapporteringsrutinene som er utarbeidet vil ivareta informasjonsbehovet til styret i morselskapet. Rutinene kom på plass høsten 2022 og det er opp til daglig leder og styret å sørge for at disse etterleves i praksis. Selv om rutinen er på plass er styret fortsatt ansvarlig for å etterspørre tilstrekkelig informasjon for å ivareta sitt ansvar.

Revisor vurderer at både organiseringen og rapporteringsrutinene legger til rette for at morselskapet underretter styret i datterselskap om forhold som har betydning for konsernet som helhet.

Revisor vurderer at både organisering og rapporteringsrutiner legger til rette for at morselskapet underretter styret i datterselskapet om beslutninger som kan ha betydning for datterselskapet.

Organiseringen med at daglig leder i morselskapet er styreleder i datterselskapene gjør at vedkommende har en sentral plassering i forhold til informasjonsstrømmen mellom mor- og datterselskap. Dette gir et godt utgangspunkt for daglig leders saksforberedelser til styret i morselskapet. Samtidig gir aksjelovens § 6-19 fjerde ledd daglig leder rett og plikt til å delta i styrets behandling av saker og til å uttale seg. Det følger av § 6-21 at daglig leder forbereder saker og legge dem fram slik at styret har et tilfredsstillende beslutningsgrunnlag. I de to datterselskap som ikke har egen daglig leder, står styret i datterselskapet for den daglige ledelsen, jfr. § 6-14 (1).

8 HØRING

En foreløpig rapport ble sendt på høring til Orkland kommune som eierrepresentant, styreleder og daglig leder i Orkland Energi AS 10.01.2023. Revisor mottok hørings svar fra Orkland Energi AS 19.01.2023. Hørings svaret er vedlagt rapporten i vedlegg to. Hørings svaret har ikke medført endringer i rapporten.

9 KONKLUSJONER OG ANBEFALINGER

9.1 Konklusjon

Eierskapskontroll

Orkland kommune utøver i stor grad eierskapet i Orkland Energi AS i henhold til prinsippene for god eierstyring.

Forvaltningsrevisjon av Orkland Energi AS

Orkland kommune sine interesser er ivaretatt i selskapsomdannelser siden 2016 og fram til i dag.

Revisor vil bemerke at fisjonen i 2016 har gjort at kommunen nå har et indirekte eierskap til datterselskapene hvor selve virksomheten foregår. God informasjonsflyt og åpenhet har sikret at Orkland kommune som eier har god innsikt i virksomheten, men det er ikke en selvfølge at det fungerer slik.

Revisor finner at selskapsomdannelsene er håndtert innenfor reglene om habilitet.

Revisor konkluderer med at transaksjonene mellom kommunen og konsernet skjer på markedsmessige vilkår.

Revisor konkluderer med at det er etablert en hensiktsmessig rapportering mellom mor- og datterselskap, men at det gjenstår å følge opp planen fra høsten 2022.

9.2 Anbefalinger

Revisor anbefaler Orkland kommune å:

- Vedta en eierskapsmelding i henhold til kommunelovens § 26-1 i inneværende valgperiode.
- Ha en prinsippdiskusjon om godtgjørelse for styreverv i kommunalt eide selskaper.
- Vurdere å vedtektsfeste at morselskapets generalforsamling skal godkjenne endringer i eierskap i konsernet.

KILDER

Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet (2010). Veileder EØS-avtalens regler om offentlig støtte.

Forskrift om kontrollutvalg og revisjon. FOR-2019-06-17-904. Kommunal- og distriktsdepartementet.

Forskrift om nettregulering og energimarkedet (NEM) FPR 2019-10-24-1413. Olje- og energidepartementet.

Kommunal og regionaldepartementet. Habilitet i kommuner og fylkeskommuner. Om inhabilitetsreglene i forvaltningsloven og kommuneloven. Veileder. H-2266.

KS 2020. KS folkevalgtprogram 2019-2023 – Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll.

Lov om aksjeselskaper (aksjeloven) LOV-1997-06-13-44. Nærings- og fiskeridepartementet.

Lov om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) LOV-1990-06-29-50. Olje og energidepartementet.

Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) LOV-2018-06-22-83. Kommunal- og distriktsdepartementet.

VEDLEGG 1 – UTLEDNING AV REVISJONSKRITERIER

Ifølge forskrift om kontrollutvalg og revisjon (§15) skal det etableres revisjonskriterier for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Revisjonskriterier er de krav og forventninger som forvaltningsrevisjonsobjektet skal revideres i forhold til. Disse kriteriene skal være begrunnet i, eller utledet av, autoritative kilder innenfor det reviderte området. Slike autoritative kilder kan være lov, forskrift, forarbeider, rettspraksis, politiske vedtak (mål og føringer), administrative retningslinjer, samt statlige føringer og praksis. I eierskapskontrollen benyttes vurderingskriterier.

Eierskapskontroll

Betingelsene for folkevalgt styring og kontroll endres når virksomheter eller tjenester skilles ut og legges i selskaper. Lovfestede bestemmelser og normer for god selskapsstyring setter grenser for hvor mye kommunene som eier disse selskapene kan og bør involvere seg i selskapenes virksomhet. Aktivt eierskap innebærer at de folkevalgte bruker de mulighetene styringssystemene gir til å utøve eierstyring.

Vurderingskriterier for eierskapskontroll er utledet fra aksjeloven og KS sine anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll. KS sine anbefalinger er ikke obligatoriske, men er uttrykk for god praksis for kommunal eierstyring og er relevante kriterier å vurdere kommunens praksis mot.

Kommunestyret som eier

KS sin anbefaling nummer tre handler om at kommunestyret må sørge for god kunnskap til folkevalgte om eierskap. Det anbefales at kommunestyret får tid til kompetanseutvikling. Dette kan eksempelvis gjøres gjennom å ha eierskapsseminarer for samtlige folkevalgte tidlig i valgperioden. Det er viktig at kommunestyret som eier får kunnskap og innsikt i omfanget av selskapsorganisering og de styringsmuligheter kommunen har for selskapene de har eierandeler i. Det er også viktig at de får innsikt i rollene de har som folkevalgte, som styremedlemmer eller som eierrepresentanter som møter i generalforsamling eller representantskap. Rollen som folkevalgt i kommunestyret er annerledes enn den rollen de har i et selskapsorgan. Kommunestyret må være bevisst på roller, styringslinjer og ansvarsfordeling. Revisor mener det vil være hensiktsmessig at denne opplæringen kommer tidlig i valgperioden for å sikre at kommunestyret/eierrepresentanten har god nok opplæring til å kunne utøve god eierstyring i hele valgperioden.

KS' anbefaling nummer fire handler om at kommunestyret årlig bør få en rapport (eller eierskapsmelding) om status i selskapene. Det betyr at kommunestyret ikke nødvendigvis trenger å behandle hele eierskapsmeldingen med prinsipper og formål, men kan behandle den

delen som omhandler status i selskapene. Eierskapsmeldingen kan også inneholde for eksempel eiers forventninger til selskapenes forhold til etikk, miljø, likestilling, samfunnsansvar og lignende.

Dette gir følgende vurderingskriterie:

- Kommunestyret bør sørge for at det gjennomføres opplæring om eierstyring til folkevalgte.

Eiernes styringsdokumenter

Aksjeloven § 2-1 stiller krav til at stifterne skal opprette et stiftelsesdokument. Stiftelsesdokumentet skal inneholde selskapets vedtekter og de bestemmelser som er nevnt i § 2-3.

§ 2-2 stiller minstekrav til vedtektene. De skal minst angi:

- selskapets foretaksnavn
- selskapets virksomhet
- aksjekapitalens størrelse
- aksjekapitalens pålydende (nominelle beløp)

Dersom selskapet ved sin virksomhet ikke skal ha til å formål å skaffe aksjeeierne økonomisk utbytte, skal vedtektene inneholde bestemmelser om anvendelse av overskudd og av formuen ved oppløsning.

§ 2-3 har videre minstekrav til stiftelsesdokumentet. Det skal angi:

1. Stifternes navn eller foretaksnavn, adresse og fødselsnummer eller organisasjonsnummer
2. antallet aksjer som skal tegnes av hver av stifterne
3. det beløpet som skal betales for hver aksje (aksjeinnskudd)
4. tidspunktet for oppgjør av aksjeinnskudd, jf. § 2-11
5. hvem som skal være medlemmer av selskapets styre
6. hvem som skal være selskapets revisor dersom årsregnskap skal revideres, jf. § 7-6 femte ledd.

Kommuneloven slår fast i § 26-1 at kommunene minst en gang i valgperioden skal utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv. Eierskapsmeldingen skal inneholde:

- a) kommunens eller fylkeskommunens prinsipper for eierstyring.
- b) en oversikt over selskaper, kommunale eller fylkeskommunale foretak og andre virksomheter som kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i.
- c) kommunens eller fylkeskommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i virksomhetene nevnt i bokstav b.

KS sin anbefaling nummer fem er at kommunestyret skal utarbeide og revidere styringsdokumenter jevnlig. Selskapsavtalen og eierskapsmeldingen er eksempler på styringsdokumenter.

Dette gir følgende vurderingskriterier:

- Kommunestyret må behandle eierskapsmelding som inneholder lovens minstekrav minst én gang i løpet av valgperioden.
- Kommunestyret må sørge for at det foreligger stiftelsesdokument og vedtekter som tilfredsstillende aksjelovens krav.
- Kommunestyret skal utarbeide og bør jevnlig revidere styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet.
- Kommunestyret bør årlig få en rapport om status i selskapene sine.

Eierrepresentasjon

KS sin anbefaling nummer sju anbefaler, avhengig av selskapets formål, som en hovedregel at kommunestyret oppnevner sentrale folkevalgte som selskapets eierrepresentanter i eierorganet. Eierstyring skal utøves innenfor rammen av kommunestyrets vedtak. Eierstyringen skal skje gjennom eierorganet til selskapet. Samhandlingen mellom eierorganet og kommunestyret er ikke lovregulert. Anbefaling nummer sju sier at det bør etableres forutsigbare kommunikasjonsformer mellom kommunestyret og eierorganet som forankres i eierskapsmeldingen. Dette skal bidra til å sikre engasjement, debatt og reell politisk avklaring av eierorganets myndighet.

Orkland Energi AS er et selskap som representerer store verdier for kommunen og hvor det har skjedd selskapsmessige endringer. Dette taler for at sentrale folkevalgte bør være eierrepresentanter.

Når kommunen er eier og deltager i et foretak må eierrepresentanten ha en fullmakt til å opptre på vegne av kommunen i eierorganene. Den viktigste oppgaven er å avgi stemme på vegne

av kommunen. I tråd med kommuneloven § 6 må fullmakten gis av kommunestyret, som kommunens øverste organ.

Dette gir følgende vurderingskriterie:

- Kommunestyret bør sørge for at sentrale folkevalgte oppnevnes til eierrepresentanter.

Utøvelse av eierstyringen

Aksjeloven § 5-1 fastsetter at det er gjennom generalforsamlingen aksjeeierne utøver den øverste myndighet i selskapet. Det betyr at aksjeeierne ikke har noen rett til å gi instruksjoner til selskapet utenfor generalforsamlingen.

I et aksjeselskap er eiernes økonomiske risiko begrenset til den innskutte aksjekapitalen. Selskapets øverste myndighet er generalforsamlingen, og det er her eierens myndighet utøves. Eierne kan i generalforsamlingen fastsette vedtekter, instruksjoner og andre vedtak som setter rammer for styret og daglig leder. Styret har det overordnede ansvaret for at selskapet drives i samsvar med eiernes formål, vedtektene og eventuelle andre instruksjoner fra eier, samt innenfor lovverket. Daglig leder skal forholde seg til de pålegg og retningslinjer som styret har gitt.

Eiermøter er ikke lovregulert, og er bare en uformell arena hvor det ikke treffes vedtak. KS sin anbefaling nummer seks er at det jevnlig gjennomføres eiermøter for å bidra til god eierstyring og kommunikasjon med selskapet. Eiermøtet er et møte mellom representanter fra eierne, styret og daglig leder.

Dette gir følgende vurderingskriterier:

- Eierrepresentanten skal utøve eierstyringen i generalforsamlingen.
- Kommunestyret bør sørge for at det gjennomføres jevnlige eiermøter mellom eier og selskapet

Valg, styregodtgjørelse og habilitet

Aksjeloven § 5-5 fastsetter at det skal avholdes ordinær generalforsamling innen seks måneder etter utgangen av hvert regnskapsår. Her skal følgende saker behandles og avgjøres:

1. Godkjenning av årsregnskapet og eventuell årsberetning, herunder utdeling av utbytte.
2. Andre saker som etter loven eller vedtektene hører under generalforsamlingen.

Valg til styret gjennomføres på generalforsamlingen.

KS sin anbefaling nummer ti sier at ved valg av styre til kommunalt eide selskaper bør det vedtektsfestes bruk av valgkomité. I selskap med flere eierkommuner bør valgkomiteen sammensettes slik at den reflekterer eierandelene. I tillegg anbefales det at det utarbeides retningslinjer for valgkomiteens arbeid, at valgkomiteen har en dialog med styret før forslag fremmes og at valgkomiteen begrunner sine forslag.

KS' anbefaling nummer ni sier at eier bør sørge for god sammensetning og kompetanse i styret. Gjennom selskapets eierorgan bør eier sørge for at styrets kompetanse samlet sett er tilpasset selskapets formål og virksomhet. Spørsmål om habilitet bør også vurderes, og det anbefales at selskapet sikrer opplæring av styremedlemmene. Kompetansebehovet kan ta utgangspunkt i selskapets formålsparagraf, langsiktige strategier for selskapet og situasjonsbestemte forhold de nærmeste årene. Det bør tilstrebes en sammensetning med komplementær kompetanse og erfaring.

Styreverv i selskaper er et personlig verv. De skal ikke ivareta noen av eiernes interesser spesielt, men ivareta selskapets interesser til det beste for alle eierne. Styrerepresentanter representerer derfor ikke et parti, kommunen eller andre særlige interesser. Det er ikke noe i veien for at folkevalgte kan velges til styremedlemmer. Dersom folkevalgte eller ansatte i kommunen skal velges til styremedlemmer kommunen har eierandelen i, bør kommunestyret og valgkomite vurdere hvor ofte vedkommende kan bli inhabil. Dersom dette kan skje ofte, bør det vurderes at dette gjør det uhensiktsmessig å velge denne personen til styremedlem. Dette kan gjelde spesielt sentrale folkevalgte eller ansatte i kommunale lederstillinger. Kommunestyret bør vurdere om ulempene ved å velge slike personer til styremedlemmer overstiger behovet for å ha den aktuelle personen i styret.

KS anbefaling nummer 16 handler om at kommunen bør (gjærne i forbindelse med utarbeidelse av eierskapsmelding) ha en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv. Dette bør danne grunnlag for eierorganets fastsetting av styrehonorar. Godtgjørelsen for vervet bør reflektere

styrets ansvar, kompetanse og forventet tidsbruk, samt virksomhetens kompleksitet. Generelt bør styreleder godtgjøres høyere enn styremedlemmene på grunn av det særlige arbeidet som følger med styreledervervet.

Aksjeloven § 6-10 fastsetter at generalforsamlingen fastsetter godtgjørelse til styremedlemmer, varamedlemmer og observatører. Ved konkurs bortfaller retten til godtgjørelse fra konkursåpningen.

Dette gir følgende vurderingskriterier:

- Kommunestyret bør sørge for at generalforsamlingen vedtektsfester en ordning med bruk av valgkomité.
- Kommunestyret bør sørge for at valgkomitéen har retningslinjer for styrets sammensetning og kompetanse.
- Valgkomiteen og generalforsamlingen bør vurdere mulige rollekonflikter ved valg av styremedlemmer.
- Generalforsamlingen skal fastsette styrets godtgjørelse.
- Kommunestyret bør ha en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv.

Ivaretagelse av kommunens interesser

I henhold til kommuneloven § 14-1 skal kommunen forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivare tatt over tid. Videre skal kommunen utarbeide samordnede og realistiske planer for egen virksomhet og økonomi og for lokalsamfunnets eller regionens virkning. Kommunen skal også forvalte finansielle midler og gjeld på en måte som ikke innebærer vesentlig finansiell risiko, blant annet slik at betalingsforpliktelser kan innfris ved forfall.

Dette gir følgende revisjonskriterie:

- Kommunen skal sørge for at kommunens eierinteresser i sine selskaper ivaretas over tid.

Selskapsomdannelse og habilitet

Forvaltningsloven gjelder for den virksomhet som drives av forvaltningsorganer når ikke annet er bestemt i eller i medhold av lov, jf. forvaltningsloven § 1. Som forvaltningsorgan regnes et hvert organ for stat eller kommune.

Ifølge forvaltningsloven § 6 er en offentlig tjenestemann inhabil til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse eller til å treffe en avgjørelse i en forvaltningssak når:

- a. Når han selv er part i saken
- b. Når han er i slektskap eller svogerskap med en part i opp- eller nedstigende linje eller sidelinje så nær som søsken.
- c. Når han er eller har vært gift med eller er forlovet med eller er fosterfar, fostermor eller fosterbarn til en part.
- d. Når han er verge eller fullmektig for en part i saken eller har vært verge eller fullmektig for en part etter at saken begynte.
- e. Når han har leder eller har ledende stilling i, eller er medlem av styret eller bedriftsforsamling for
 - 1) Et samvirkeforetak, eller en forening, sparebank eller stiftelse som er part i saken, eller
 - 2) Et selskap som er part i saken. Dette gjelder likevel ikke for person som utfører tjeneste eller arbeid for et selskap som fullt ut offentlig eid og dette selskapet, alene eller sammen med andre tilsvarende selskaper eller det offentlige, fullt ut eier selskapet som er part i saken.

En offentlig tjenestemann er også inhabil når det er andre særegne forhold som foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet, blant annet skal det legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære særlig fordel, tap eller ulempe for han selv eller noen som han har nær personlig tilknytning til. Det skal også legges vekt på om innsigelse om inhabilitet er reist av en part. Hvis en overordnet tjenestemann er inhabil, kan avgjørelse i saken heller ikke treffes av en direkte underordnet tjenestemann i samme forvaltningsorgan. Inhabilitetsreglene får ikke anvendelse dersom det er åpenbart at tjenestemannens tilknytning til saken eller partene ikke vil kunne påvirke hans standpunkt og verken offentlige eller private interesser tilsier at han viker sete.

Dette gir følgende revisjonskriterie:

- Lovregler om habilitet må overholdes i forbindelse med selskapsomdannelser.

Transaksjoner mellom selskapet og kommunen

EØS-avtalens artikkel 61 forbyr som hovedregel offentlig støtte til næringslivet. Forbudet retter seg mot offentlige tiltak som gir økonomiske fordeler til bestemte bedrifter, grupper av bedrifter,

visse sektorer eller geografiske områder. (Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet, 2010)

Aksjeloven § 3-9 sier at transaksjoner mellom selskapene i samme konsern skal grunnes på vanlige forretningsmessige vilkår og prinsipper. Vesentlige avtaler mellom konsernselskaper skal foreligge skriftlig.

Ifølge aksjeloven § 6-12 hører forvaltningen av selskapet under styret. Styret skal sørge for forsvarlig organisering av virksomheten. Videre skal styret i nødvendig utstrekning fastsette planer og budsjetter for selskapets virksomhet. Styret kan også fastsette retningslinjer for virksomheten.

Ifølge aksjeloven § 6-14 skal daglig leder stå for den daglige ledelsen av selskapets virksomhet og skal følge de retningslinjer og pålegg styret har gitt. Daglig leder skal sørge for at selskapets regnskap er i samsvar med lov og forskrifter, og at formuesforvaltningen er ordnet på en betryggende måte.

Dette gir følgende revisjonskriterie:

- Styret og daglig leder skal ivareta selskapenes interesser i transaksjonene mellom kommunen og selskapene.

Rapportering mellom mor- og datterselskap

Aksjeloven § 6-16 første ledd sier at styret i et datterselskap plikter å gi styret i morselskapet opplysninger som er nødvendig for å kunne vurdere konsernets stilling og resultatet av konsernets virksomhet.

Andre ledd sier at morselskapet skal underrette styret i et datterselskap om forhold som kan ha betydning for konsernet som helhet. Morselskapet skal også underrette datterselskapets styre om beslutninger som kan ha betydning for datterselskapet, før endelig beslutning treffes.

Dette gir følgende revisjonskriterier:

- Styret i datterselskapet plikter å gi styret i morselskapet opplysninger som er nødvendige for å vurdere konsernets stilling og resultat av konsernets virksomhet.
- Morselskapet skal underrette styret i datterselskap om forhold som kan ha betydning for konsernet som helhet.
- Morselskapet skal underrette styret i datterselskapet om beslutninger som kan ha betydning for datterselskapet.

VEDLEGG 2 – HØRINGSSVAR

Hei Margrete.

Jeg vil på vegne av Orkland Energi AS takke for et godt samarbeid om revisjonen og for konstruktive innspill. Vi har for øvrig ingen andre merknader eller kommentarer til rapport-utkastet.

Med vennlig hilsen
Orkland Energi

Johan Skjølberg
Daglig leder
+47 938 06 828
Johan.Skjolberg@orklandenergi.no
www.orklandenergi.no

Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidtnorge.no